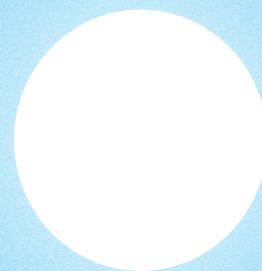

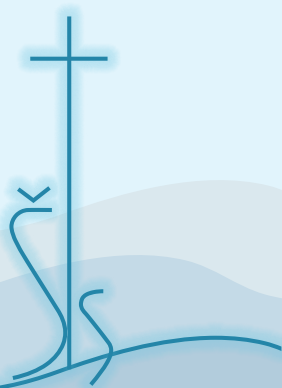
God. 2018./XLVIII.

Br. 3/190

ODJECI

iz života Provincije Presvetog Srca Isusova
Školskih sestara franjevaka – Split, Lovret

ODJECI

iz života Provincije Presvetog Srca Isusova
Školskih sestara franjevnaka – Split, Lovret

God. 2018./XLVIII.

Br. 3/190

Sadržaj

Riječ uredništva.....	3
Riječ provincijalne predstojnice	5
IZ GENERALATA	
150. obljetnica Družbe.....	6
Apostolska pokorničarnica.....	8
150. obljetnica Družbe Školskih sestara franjevnaka Krista Kralja	9
150. obljetnica utemeljenja Družbe	10
IZ PROVINCIJALATA	
Mjesečne duhovne obnove i odgojno-obrazovni sastanci.....	12
Trajni odgoj – susreti 2018.	16
Godišnji raspored sestara	18
Duhovne vježbe 2019.....	24
Sa sjednica Provincijalne uprave.....	25
Obavijesti	26
ZBIVANJA I OSVRTI	
Otvaranje Jubilarne godine.....	28
Hvalite Gospodina, zahvaljujte i služite Njemu u poniznosti!	28
Pozdravna riječ Vrhovne predstojnice s. Klare Šimunović.....	29

Početak novicijata i jubileji redovničkog života.....	30
Riječ provincijalne predstojnice prigodom ulaska u novicijat	30
Oslonjena na Božje vodstvo	31
Čaša se moja prelijeva.....	32
Propovijed o. Jeronima Marina	33
Izbor stabilnosti	34
Obnova zajedništva.....	36
Obrana diplomskog rada	37
Blagdan Preobraženja Gospodnjega.....	37
Iz dnevnika o Africi	38

JEKA IZ AFRIKE

Imamo na čemu biti zahvalne	40
Institut Nyantende	40
Ninja.....	41
Susret s djevojkama u Muhungu.....	42
Blagoslovljen budi, Gospodaru moj!.....	42
Slavlje u Bukavuu	43
Redovnički koraci	44
Svetost svakidašnjeg života.....	45

NAŠI POKOJNICI

Sestre naše Družbe	47
Rodbina sestara	47
Zahvala.....	47

PRILOZI

Zajedno s mladima donosimo evanđelje svima.....	48
Jadnik vapi, a Gospodin ga čuje	50

Riječ uredništva

Svečano otvaranje Jubilarne godine o stopedesetoj obljetnici utemeljenja Družbe okosnica je trećeg ovogodišnjeg broja Odjeka, obilježeno u Mariboru, 16. rujna 2018. Stoljeće i pol koje nas spaja s počecima našeg djelovanja neosporno potiče na preispitivanje onoga što nas je i udaljavalo našim propustima, nerijetko i grijesima, kojima su stalna protuteža bile Božja milost i providnost te stotruki blagoslov u svemu. Svjedoče o tome i prilozi koje donosimo: od ulaska u novicijat, doživotnog zavjetovanja pa do obljetnica redovničkog života – sve je značajan udio u stoipolstoljetnoj baštini.

Ususret središnjem slavlju obljetnice utemeljenja zasigurno će doprinijeti i mjesečne duhovne obnove, odgojno-obrazovni sastanci, predviđeni susreti na razini Provincije kao i vrijeme duhovnih vježbi o čijem slijedu održavanja možete detaljnije pročitati u rubrici *Iz provincijalata*.

Svakodnevno ulaganje napora kroz običnost naših dana najbolji je primjer zahtijevnosti življenja konkretnog života. Pred iskušenjima kojima smo izložene nije jednostavno, ali je važno, očuvati temeljne kršanske vrednote i zauzeto prijanjati uz redovničke, ustrajati u *nadi protiv svake nade* te učvršćivati vjeru kad sumnja postane gotovo opipljiva.

Preplavljeni bujicom tuđih riječi čijem razumijevanju nismo dorasli i(li) bujicom vlastitih zbog kojih prečujemo što nam je doista činiti, ostanimo blizu Riječi. Budimo radnici na Božjoj kući. Popravimo je iznutra. Popravimo i prostorije vlastite bez kojih je ulazak u Božju gotovo nemoguć. I pitajmo uvijek iznova *Gospodina svoga i Boga svoga* što nam je činiti – baš kako je to činio naš sv. otac Franjo o čijem spomendanu zaključujemo ovaj broj.

Vaše sestre iz uredništva

150 SLOVENIJA - 16.9.2018 Maribor - foto p. Ivan Rampre

Riječ provincijalne predstojnice

Drage sestre, nalazimo se u jesenskom godišnjem dobu, vremenu plodova dozrelih na toplini sunca i pristiglih do svoje punine nakon vremena strepnje, nade i iščekivanja. Ciklus je to koji se izmjenjuje kako u prirodi tako i u našem osobnom životu i životu naših zajednica.

Ovih dana, započevši godinu proslave 150. obljetnice naše Družbe, sa zahvalnošću prikazujemo Gospodinu plodove njegove milosti vidljive u radu i djelovanju brojnih generacija naših sestara, koje su nam svojim poniznim služenjem utrle put. Samo On zna koliko je strpljenja i snage trebalo našim sestrama koje su mukotrpnim radom, sa brigom i strepnjom sijale plodove redovničkoga života, kroz sretna i manje sretna vremena suša i nevera. U nadi radosne, u nevolji strpljive, u molitvi postojane (usp. Rim 12,12) svjedočile su postojanju vjeru i nadu da će njiva njihovih nastojanja uroditi plodovima na dobro svima.

Obljetnice su prigoda da se s poštovanjem, ponosom i zahvalnošću prisjećamo svoje prošlosti protkane molitvom i radom tolikih sestara svjesne da je i pred nama isti put: put

Jedan jedini čovjek je dovoljan da bi postojala nada. Taj čovjek možeš biti ti. Svaka svijeća, koliko god malena bila, razgoni mrak, stoga ohrabrene ovim papinim riječima oslušujmo u svojoj nutrini i odgovarajmo na poticaje Duha.

svjedočenja služenja u poniznosti u novom vremenu s novim izazovima. U tom duhu neka nam i predstojeća svetkovina svetog oca Franje i cijela ova jubilara godina budu prilika za razmišljanje kako oživotvoriti franjevački ideal u današnjim prilikama i vratiti nadu današnjem čovjeku otuđenom od Boga, drugog čovjeka i sebe samoga.

Tražanjem smisla u slobodi i bez straha u životu mladih u mjesecu listopada govoriti će se i na redovitoj Biskupskoj sinodi. Svi smo pozvani i odgovorni za naraštaje

koji dolaze, pratimo ih primjerom i jasnim svjedočenjem vlastitim životom.

Želeći naglasiti potrebu za jačanjem nade u našoj stvarnosti za ovogodišnju temu prema provincijskom planu razradit ćemo temu *Nositeljice nade*. Na tom tragu su i susreti predviđeni za ovu godinu *Suočavanje sa stvarnošću starosti i bolesti* koji neka nas dovedu k sebi i pomognu na tom promišljanju. Razmišljajući o nadi papa Franjo piše: *Jedan jedini čovjek je dovoljan da bi postojala nada. Taj čovjek možeš biti ti.* Svaka svijeća, koliko god malena bila, razgoni mrak, stoga ohrabrene ovim papinim riječima oslušujmo u svojoj nutrini i odgovarajmo na poticaje Duha.

Dopustimo Gospodinu da i preko nas nanovo stvara ljubavlju, nadom i vjerom ispunjen svijet.

s. Andrea Nazlić, provincijalna predstojnica

IZ GENERALATA

Prot. n. 2458/2018

Grottaferrata, 4. srpnja 2018.

Predmet: 150. obljetnica Družbe

Svim sestrama Družbe

Drage sestre!

U mjesecu ožujku ove godine svečano smo proslavile 200. obljetnicu rođenja Majke Margarite. Spominjući se njezina života i djela koje je Bog izveo preko nje i prvih sestara - ustanovljenje naše Družbe - ojačale smo se u vjeri i uvjerenju da Gospodin i danas s nama hodi i podržava nas u našem poslanju.

U duhu zahvalnosti za početke Družbe i njen plodonosan razvoj, pripremamo se za proslavu 150. obljetnice utemeljenja. Od 13. rujna 2018. do 13. rujna 2019. slavit ćemo *jubilarnu godinu*. Mogućnost živjeti ovaj veliki događaj za svaku je od nas poseban dar koji nam Gospodin daje u ovom povijesnom trenutku.

Dostavljamo vam nekoliko općih informacija o programu za jubilarnu godinu.

Otvaranje jubilarne godine. Svečano otvaranje jubilarne godine bit će 16. rujna 2018. godine u Kući matici u Mariboru. Euharistijsko slavlje predslavit će mariborski nadbiskup metropolita mons. Alojzij Cvikl. Združeni zbor sestara iz više provincija, osim animiranja pjevanja tijekom svete mise, održat će i prigodni koncert.

Simpozij. Redoviti Vrhovni kapitul 2017. godine pozvao nas je da se slavlje 150. obljetnice Družbe vrednuje kao pogodna prilika za produbljenje poznavanja njezinih izvora, samobitnosti i duhovne baštine. U tu svrhu u pripremi je prvi simpozij na razini Družbe koji će se održati 6. rujna 2019. u Zagrebu.

Središnja proslava jubileja. Središnje slavlje bit će 7. rujna 2019. u katedrali Sv. Ivana Krstitelja u Mariboru. Euharistijsko slavlje predvodit će kardinal João Braz de Aviz, prefekt Kongregacije za ustanove posvećenog života i družbe apostolskog života.

Ostali susreti na razini Družbe. U 2019. godini predviđena su tri susreta.

- Deveti susret odgojiteljica i Prvi susret sestara s privremenim zavjetima održat će se istodobno, od 17. do 24. kolovoza 2019., u St. Petru u Rosentalu, Austrija.
- Susret provincijalnih predstojnica i regionalne predstojnice s Vrhovnom upravom predviđen je 9. i 10. rujna 2019. u Repnjama u Sloveniji.

Potpuni oprost. Poseban dar koji papa Franjo, preko Apostolske pokorničarnice, udjeljuje Družbi za jubilarnu godinu, jest potpuni oprost. I drugi vjernici koji, uistinu skrušeni i vođeni ljubavlju, budu hodočastili u neku od naših samostanskih kapela, pod uobičajenim uvjetima (ispovijed, pričest i molitva na nakanu Svetog Oca) moći će dobiti potpuni oprost. A mi, drage sestre, cijelu godinu imamo iznimnu priliku živjeti duboko iskustvo milosrdne Božje ljubavi koja nas želi očistiti, izmiriti, liječiti i činiti da rastemo u njegovoj milosti. S velikom poniznošću i povjerenjem u Boga, molit ćemo oprost i milosrđe za sve naše nedostatke i propuste. Jubilej želimo slaviti nadasve žarkom molitvom, hvaleći i zahvaljujući Gospodinu za njegovu prisutnost i djelo spasenja koje je izveo u, često mukotrpnj, povijesti naše Družbe.

Nova misija. Nadahnjujući se primjerom naše Utemeljiteljice, želimo povjeriti život i poslanje Družbe Presvetom Srcu Isusovom, kako bismo služile najpotrebnijima na vjerodostojan i radikalna način. Kao konkretan odgovor, u duhu naše karizme i u skladu s pozivom pape Franje da budemo *Crkva u izlasku*, u jubilarnoj će godini, ako Bog da, započeti nova prisutnost naših sestara u Africi, točnije u Ugandi, s jednom zajednicom sestara Bosansko-hrvatske provincije.

Geslo, logo i himna. Dostavljamo vam geslo, logo i himnu jubileja koji su nastali kreativnošću naših sestara.

Drage sestre, u slavljeničkom duhu pozvane smo otvoriti se i ujediniti u jubilejskim događanjima. Nadamo se da ćemo u velikom broju moći sudjelovati u slavljinama i navedenim susretima. Osim slavlja na razini Družbe, koje je živi znak naše pripadnosti i zajedništva, potičemo da svaka provincija i Rimska regija pronade vlastiti i kreativan način proslave velikog jubileja, uključujući svaku zajednicu i svaku sestru.

Gospodin, koji nam daje istinski život i sreću za koju smo stvorene, pozvane i poslane, neka nam podari milost da radosno živimo dar vlastitog poziva, kao školske sestre franjevke. Neka nas prati njegov blagoslov i zagovor njegove Majke, Presvete Djevice Marije.

Hvalimo Gospodina, zahvaljujmo i služimo njemu u poniznosti!

Srdačno vas pozdravljam.

s. M. Klara Šimunović
vrhovna predstojnica

Apostolska pokorničarnica

Br. prot. 160/18/I

Presveti Oče,

Marija Klara Šimunović, vrhovna predstojnica Školskih sestara franjevačka Krista Kralja, redovničke ustanove papinskog prava koju je Majka Margarita Pucher osnovala dana 13. rujna 1869. u Mariboru u Sloveniji, tada u Austro-Ugarskom Carstvu, za pomoć siromašnoj i napuštenoj djeci, ponizno moli da bi se od 13. rujna 2018. do 13. rujna 2019., tijekom cijele Jubilejske godine, u pojedinim zajednicama održavale posebne svete pobožnosti i drugi vjerski poticaji kojima je prije svega svrha da se ojača vjera, nada i ljubav sestara i drugih pobožnih vjernika koji su s njima na bilo koji vjerski način povezani, kao i sinovska ljubav i poslušnost prema Vašoj Svetosti, Kristovu namjesniku na zemlji. Da bi se ti duhovni plodovi što više postigli, mnogopoštovana Moliteljica uoči Jubileja usrdno moli dar oprosta. I Bog, itd.

Dana 1. ožujka 2018.

Apostolska pokorničarnica, po nalogu Svetog Oca Franje, *rado dopušta da se slavi Godina jubileja s pripadajućim potpunim oprostom*, pod uobičajenim uvjetima (sakrament ispovijedi, pričest i molitve na nakanu Svetoga Oca) za sve vjernike koji se uistinu pokaju i vođeni ljubavlju žele dobiti potpuni oprost svaki put kada kao hodočasnici pohode neku od kapela Školskih sestara franjevačka Krista Kralja i u njoj pobožno sudjeluju u jubilejskim obredima, kao što je već navedeno u zamolbi, ili ako se barem neko prikladno vrijeme ondje posvete pobožnim razmatranjima koja će zaključiti molitvom Očenaša, Vjeronanjem i zazivima Blaženoj Djevici Mariji.

Sestre koje zbog bolesti ili bilo kojeg drugog teškog razloga ne mogu pohoditi spomenute kapele, mogu dobiti *potpuni oprost*, ako, pokajavši se za sve grijehе, odluče, što prije bude moguće, uz tri navedena uvjeta, duhovno pohoditi kapele i, posredstvom Marije, prikazati svoje bolesti i životne tegobe milosrdnom Bogu, izmolivši gore navedene molitve.

Da bi se pristup Božjem milosrđu po ključevima Crkve što lakše ostvario, preko dušobrižničke ljubavi, ova Pokorničarnica žarko moli da se svećenici koji imaju pripadajuća dopuštenja kao ispovjednici, spremno i velikodušno stave na raspolaganje za sakrament ispovijedi u navedenim kapelama te da bolesnima često dijele sv. Pričest.

Ova odredba vrijedi tijekom cijele Godine jubileja. Usprkos svakoj suprotnoj odluci.

Mauro kardinal Piacenza [vl. r.]
viši pokorničar

Krzystof Nykiel [vl. r.]
upravnik

150. obljetnica Družbe Školskih sestara franjevaka Krista Kralja

Opis loga

Ruke predstavljaju Božje ruke koje blagoslivljaju prošlost, vode sadašnjost i upućuju na budućnost. Ujedno predstavljaju i ruke sestara koje su nam prethodile i sestara koje danas svojim životom i djelovanjem uzdižu hvalu Bogu. Raširene su u znak otvorenosti i služenja u poniznosti, Bogu i ljudima. Iz spojenih dlanova izdiže se *Tau* - simbol Krista - središte našega zajedništva. Sv. Franjo izabrao je *Tau* kao znak svoga bratstva i kao njegov pečat. Znak je to i naše pripadnosti velikoj franjevačkoj obitelji.

SSFCR kratica je naziva Družbe, *Suore Scolastiche Francescane di Cristo Re* - Školske sestre franjevke Krista Kralja.

150 godine su postojanja Družbe. Naznačena je godina nastanka (1869.) i jubilara godina (2019.). Životni vijek Družbe prožet je pouzdanjem u Marijinu zaštitu, što je označeno plavom bojom, i njezin zagovor na putu predanja i nasljedovanja Krista Kralja.

Geslo *Hvalite Gospodina, zahvaljujte i služite njemu u poniznosti* molitva je i poziv sv. Franje upućen sestrama i danas. Smješteno je u podnožju loga kao znak ukorijenjenosti u franjevačku baštinu i poslanje koje se ostvaruje u zahvalnosti i služenju Gospodinu u braći i sestrama.

Logo osmislila s. M. Ivana Pavla Dominković (Bosansko-hrvatska provincija)

Ponižna hvalnica

1. Ti, ki si ustvaril svet,
Ti, ki si posvetil čas,
v času Sina si poslal...
Njemu matere slede,
bratje, sestre se vrste,
ki za Večnost le žive.

Kdo sem jaz? – Le služabnica.

Kdo si Ti? – Ti si Kralj neba.

*K Tebi glej, naj po Materi
pripeljem vse ljudi.*

**Hvalite mojega Gospoda s svojim
življenjem;**

**služite Mu v veliki ponižnosti;
zahvaljujte se, naj hvalnica ta**

**povzdigne duha do neba;
naj jezik vsak prizna,
da v Bogu je doma.**

2. Ti svobode nisi vzel,
s križem grehov nas otel,
v srcih nam ljubezen vnel...
Vse različne, združene
za uboge in za vse,
ki po Domu hrepene.

3. Sveti Duh, Ti vodi nas,
da spoznamo uboštva čas,
čiste zvesto služimo.
Naj preprosto, kot učiš,
in veselo, kot želiš,
'z korenin poganjamo...

Prot. n. 2476/2018

Grottaferrata, 28. kolovoza 2018.

Svim sestrama Družbe

150. obljetnica utemeljenja Družbe

Drage sestre!

Uskoro ćemo započeti Jubilarnu godinu o 150. godišnjici ustanovljenja Družbe. Jubilej ćemo slaviti od 13. rujna 2018. do 13. rujna 2019. godine. Ovo je za nas *godina milosti*, godina u kojoj nam Gospodin udjeljuje novu priliku da karizmu Družbe dublje zaživimo i učvrstimo vlastiti hod s Kristom i međusobnu pripadnost. Pozvane smo stoga da tijekom cijele Jubilarne godine radosno i djelatno živimo slavljeničke trenutke kao i sve redovite životne stvarnosti.

U Jubilarnoj bi godini trebale zastati i u Božjem svjetlu (pro)motriti prijedeni put Družbe, (*pri*)sjećati se svega puta kojim nas je Bog vodio (usp. Pnz 8,2), predvodeći nas cvjetnom dolinom i/ili pustinjom, hraneći nas manom i iskušavajući oskudicom. Pozvane smo, dakle, razvijati posebnu osjetljivost za povijesni hod Družbe, probuditi sjećanje i bolje upoznati bogatstvo života i razvoj karizme ponajprije u vlastitoj kućnoj zajednici, potom u provinciji/Regiji kojoj pripadamo, te Družbi u cjelini. Znamo dobro da neka vremena i društveni poredci nisu bili nakloni sestrama i njihovom redovničkom poslanju, osobito ne na području odgoja i poučavanja, što je od početka svojstveno karizmi školske sestre franjevke. Život pojedinih sestara, zajednica i provincija bio je kušan *kao zlato u taljici* (cfr. Mudr 3, 6). Sam Bog im je bio „zaklon i utvrda, pomoćnik spreman u nevolji.“ (Ps 46,2). Sa sigurnošću možemo ustvrditi da je Družba tijekom sto pedeset godišnje povijesti iznjedrila iznimne uzore svetih sestara. Bog je sestre nadahnjivao, pratio i osnaživao, a sestre su, iako u svojoj ljudskoj nesavršenosti, nastojale biti vjerne svom poslanju odgovarajući na potrebe ljudi, Crkve.

Hvalite Gospodina, zahvaljujte i služite Njemu u poniznosti, jubilejsko je geslo. Sv. Franjo je na jedinstven način iskazivao hvalu Bogu pretočivši je pred kraj svoga života u Hvalospjev. Ne samo da je opjevao svoje divljenje prema svemu stvorenomu, nego je pozivao sve - ljude i sva stvorenja, da slave svoga Stvoritelja i da mu neprestano zahvaljuju. Tijekom stoljećâ Franjina je pjesma nadahnjivala mnoge. I mi je danas osjećamo najprikladnijom vodiljom u proslavi Jubileja Družbe. Što nam je, dakle, činiti?

Zahvaljivati i hvaliti Gospodina

Prisjećati se i „kazivati vlastitu povijest znači uzdizati hvalu Bogu i zahvaljivati mu za sve njegove darove“, ističe papa Franjo u Pismu svim posvećenim osobama u prigodi Godine posvećenoga života (br. 1).

Koliko bismo trebale Bogu zahvaljivati mi, drage sestre, koje danas slavimo ovaj značajni Jubilej? Od njega smo, po sestrama koje su nam prethodile, primile mnoga dobra. Bogu trebamo uzdignuti radosnu zahvalnicu osobito za najveći dar koji primismo - dar karizme, koju je svaka od nas, odgovorivši na Božji poziv, udomila u svom biću sa zadatkom da je održi živom kako bi se i novi naraštaji sestara na njoj nadahnjivali te uz nju prianjali prepoznajući u njoj odgovor smisla vlastitoga života.

Svim srcem zahvalimo za sve lijepo i pozitivno življeno u povijesti Družbe. Zahvaljujmo i za sve kušnje i nevolje, koje su sestre tješnje vezale uz Krista, a i nas danas vezuju, koje su osnažile našu međusobnu povezanost i zbližile nas s ljudima našega vremena. Dopustimo da nas sjećanja, zahvalnost i jubilejsko opraštanje uvedu u obnovljeno zajedništvo s Bogom, i jednih s drugima. Poticaj i duhovna pomoć neka nam bude i dar Oprosta koji možemo dobiti prema propisanim uvjetima tijekom Jubilarne godine.

Služiti Gospodinu u poniznosti

Jubilejskim geslom žele se istaknuti još dvije riječi - *služenje* i *poniznost* - koje bi trebale snažnije protkati našu sadašnjost. Zahvalno prisjećanje djela služenja Bogu i ljudima sestara u različitim krajevima i kulturama, mogu nam biti poticaj da i mi našu *sadašnjost živimo s velikom ljubavlju*, na što nas je pozvao papa Franjo u Godini posvećenoga života. Možemo to jer nas je Bog prvi uzljubio (usp. 1 Iv 4,19) i nastavlja nas ljubiti. Istinski sjedinjene s Kristom osjećat ćemo Boga kao Oca koji nas bezuvjetno ljubi, koji nas oslobađa od nas samih i u nama otvara prostor djelovanju njegova Duha i onome što on od nas želi. A on želi da druge ljubimo kao što on nas ljubi, da im služimo kako nam je on dao primjer. Konkretnost ove ljubavi koja je *služba pranja nogu* osobito je naglašena u Zaključnom dokumentu posljednjega Vrhovnog kapitula (usp. br. 23-33), pokazujući da je istinsku ljubav nemoguće živjeti bez poniznosti i duha služenja.

U prigodnom, jubilejskom logu, ruke predstavljaju služenje sestara koje su nam prethodile i sestara koje danas svojim životom i djelovanjem uzdižu hvalu Bogu. Raširene su u znak otvorenosti i služenja u poniznosti, Bogu i ljudima. Bog se danas želi poslužiti našim rukama kako bi iskazao svoju milosrdnu ljubav, osobito najpotrebnijima. To su ujedno Božje ruke koje po svakom, i najmanjem služenju sestara blagoslivlja našu sadašnjost, a vjerujemo da će usmjeravati Družbu i u njezinoj budućnosti. Upravo je jubilejsko slavlje milosna prigoda da obnovimo želju za poniznim služenjem, da ne dopustimo da nas vode sebičnost, želja za posjedovanjem, težnja za moći, već sućutna ljubav prema ljudima današnjice, kao što je vodila Majku Margaritu u ondašnjem vremenu (usp. Zaključni dokument vrhovnoga kapitula 2017., br. 23). Sve svoje pouzdanje upravimo u jedinoga pravog Učitelja koji nas poziva: „Učite se od mene jer sam krotka i ponizna srca“ (Mt 11, 29).

Svakim blagoslovom Božjim bila nam plodna Jubilarna godina!

s. M. Klara Šimunović
vrhovna predstojnica

IZ PROVINCIJALATA

Br. 137/2018.

Split, 10. srpnja 2018.

Svim sestrama Provincije

Predmet: Mjesečne duhovne obnove i odgojno-obrazovni sastanci

Drage sestre!

U skladu s Provincijskim planom *Poslane svijetu*, članice provincijskog Vijeća za duhovnost razradile su teme mjesečnih duhovnih obnova i odgojno-obrazovnih sastanaka za 2018./19. godinu pod naslovom *Nositeljice nade*. Teme su protkane biblijskim tekstovima, izvadcima iz dokumenata crkvenoga učiteljstva, franjevačke duhovnosti i baštine naše Družbe.

Svjesne zbilje suvremenoga svijeta uprijet ćemo pogled u Isusa Krista, otvoriti se djelovanju njegova Duha da nas ispuni svojom snagom i ljubavlju te učini sposobnima nositi radost, mir, *nadu i novost života* ljudima svoga vremena (usp. Zaključni dokument VII. Plenarnog vijeća 2014.). Kao Bogu posvećene žene pozvane smo u svakoj životnoj dobi *rasti u pouzdanoj nadi* kojom svijet držimo otvorenim za Boga (usp. Spe salvi, 34).

Bodrimo se međusobno, drage sestre, da sebe i svijet otvaramo Bogu, a to znači istini, ljubavi i dobru (usp. Spe salvi, 35). Sveti naš otac Franjo u tom nam je divan primjer.

s. Andrea Nazlić, *provincijalna predstojnica*

Nositeljice nade

Mjesečne duhovne obnove i odgojno-obrazovni sastanci 2018./2019.

*Oče naš, koji jesi na nebesima,
kod koga sam pohranio sve svoje blago
i u koga sam stavio sve pouzdanje svoje nade.
(sv. Franjo Asiški)*

LISTOPAD: Kršćanska nada - čvrsto sidro duše

“Ona nam je kao pouzdano i čvrsto sidro duše što ulazi u unutrašnjost iza zavjese, kamo je kao preteča za nas ušao Isus...” (Heb 6,19-20)

Spe salvi, 27, 30-31.

Enciklopedijski teološki rječnik, nada, str. 701-702; nada i moral, str. 702-705.

Joseph Ratzinger, *O vjeri, nadi i ljubavi*, str. 75-78.

Romanus Cessario, *Kreposti*, str. 39-43.

Servais Pinckaers, *Pavlov i Tomin nauk o duhovnom životu*, str. 129-140.

STUDENI: S onu stranu nade

Daj da se u iščekivanju uskrsnuća *tvojih službenica* učvrsti i naša nada.
(usp. Božanski časoslov, Pokojničko slavlje)

Katekizam Katoličke Crkve, 1023-1029, 1042-1060, 1821.

Spe salvi, 48-49.

Rječnik biblijske teologije, nebo, st. 680-682; smrt, st. 1212-1214, 1218-1220.

S. Marija Petra Vučemilo i s. Natanaela Radinović, *Jednostavna prisutnost*, str. 85-87.

O preminulim sestrama kao primjerima življene nade u: s. Berhmana Nazor, *Put u svjetlo; Odjeci iz života Provincije Presvetog Srca Isusova Školskih sestara franjevačka*

PROSINAC: U očekivanju Nadolazećeg - koji jest i koji bijaše i koji dolazi

“Nadamo li se pak onomu čega ne gledamo, postojano to iščekujemo.” (Rim 8,25)

Katekizam Katoličke Crkve, 1817-1821.

Rječnik biblijske teologije, budnost, st. 120-124.

Vita consecrata, 27.

Živo vrelo (2010.) 12, str. 7-17; (2016.) 10, str. 1-15.

SIJEČANJ: Ime je njegovo nada naša

“... da se na ime Isusovo prigne svako koljeno...” (Fil 2,10)

Rječnik biblijske teologije, Isus (Ime), st. 347-348; Isus Krist, st. 358-359.

Katekizam Katoličke Crkve, 430, 432, 435, 2807-2815.

Franjevački izvori, Tumačenje Očenaša, „Sveti se ime tvoje“, str. 94.

Božanski časoslov I, *Franjevački časoslov*, Spomendan Presvetog Imena Isusova

VELJAČA: Biti znak kršćanske nade, ovdje i sada

To je aktivna nada kojom svijet držimo otvorenim za Boga. (usp. *Spe salvi*, 34)

Spe salvi, 28-29, 34, 38-39.

Vita consecrata, 105.

Radujte se, 8.

Naviještajte, 13-16, 22-23, 40.

S. M. P. Vučemilo i s. N. Radinović, *Jednostavna prisutnost*, str. 39-46, 61-63, 75-77.

OŽUJAK: Kušnje nade

“Ako nas sve ostavi, nada u Boga ne smije nas nikada ostaviti.”
(bl. Alojzije Stepinac)

Istražujte, 2, 5.

Kontemplirajte, 15.

Naviještajte, 46.

Ladislav Boros, *Živjeti iz nade*, str. 48-52.

Romanus Cessario, *Kreposti*, str. 55-58.

S. M. P. Vučemilo i s. N. Radinović (prir.), *Stoljetna baština*, str. 67-85.

S. M. P. Vučemilo i s. N. Radinović, *Jednostavna prisutnost*, str. 35-36, 65-67.

TRAVANJ: Uskrsli - razlog nade koja je u nama

Želimo da svaka od nas do svršetka pokazuje gorljivost za ispunjenje nade.
(usp. Heb 6,11)

Rječnik biblijske teologije, Isus Krist, st. 354-358; uskrsnuće, st. 1393-1399.

Spe salvi, 2.

Dies Domini, 31, 38.

Marijan Vugdelija, Uskrsnuće i nada (1 Pt 1,3-5.21), u: Ljudevit Maračić (ur.), *Spe gaudentes*, str. 145-180.

SVIBANJ: Na putu zajedničke nade

“U svakoj životnoj dobi, kao posvećene žene koje imaju čvrstu i pouzdanu nadu, pozvane smo
biti vjerodostojne nositeljice nade u ovom svijetu...”
(U nadi budite radosni, str. 4)

Vita consecrata, 40.

Istražujte, 11.

Identitet i poslanje brata redovnika u Crkvi, 21, 35-36.

Naviještajte, 69, 73.

Zaključni dokument XIV. Vrhovnog kapitula, *U nadi budite radosni*, str. 7.

S. M. P. Vučemilo i s. N. Radinović, *Jednostavna prisutnost*, str. 15-33.

S. M. P. Vučemilo i s. N. Radinović (prir.), *Stogodišnjica samostana na Lovretu*, 46-52.

Literatura:

Adalbert Rebić, *Očenaš. Molitva Gospodnja*, KS, Zagreb, 1995.

Aldo Starić (ur.), *Enciklopedijski teološki rječnik*, KS, Zagreb, 2009.

Benedikt XVI., *Spe salvi. U nadi spašeni*, KS, Zagreb, 2008.

- Božanski časoslov I, *Franjevački časoslov. Dodatak časoslovu rimskog obreda I.*, str. 25-37. *Franjevački izvori*, Vijeće franjevačkih zajednica Hrvatske i Bosne i Hercegovine, Sarajevo-Zagreb, 2012.
- Ivan Pavao II., *Dies Domini. Dan Gospodnji. Apostolsko pismo biskupima, svećenicima, redovničkim zajednicama i vjernicima Katoličke crkve o posvećenju dana Gospodnjega*, KS, Zagreb, 1999.
- Jakov Mamić, *Uloga nade u ostvarivanju Božje prisutnosti. Biti u Prisutnosti – zov nade*, *Bogoslovska smotra* 78 (2008.) 4, www.hrčak.hr.
- Joseph Ratzinger, *O vjeri, nadi i ljubavi*, Verbum, Split, 2007.
- Kateizam Katoličke Crkve*, Hrvatska biskupska konferencija, GK, Zagreb, 1994.
- Kongregacija za ustanove posvećenog života i družbe posvećenog života, *Istražujte*, HKVRPP, Zagreb, 2015.
- Kongregacija za ustanove posvećenog života i družbe posvećenog života, *Identitet i poslanje brata redovnika u Crkvi*, HKVRPP, Zagreb, 2016.
- Kongregacija za ustanove posvećenog života i družbe posvećenog života, *Naviještajte*, HRK, Zagreb, 2017.
- Ladislaus Boros, *Živjeti iz nade. Iščekivanje budućnosti u kršćanskoj misli*, KS, Zagreb, 1970.
- Ljudevit Maračić (ur.), *Spe gaudentes. U nadi radosni. Zbornik u povodu 80. rođendana fra Celestina Tomića*, Zagreb, 1997.
- Nikola Dogan, *Današnja teologija između nade i beznađa*, u: *Riječki teološki časopis*, 5 (1997) 1, www.hrčak.hr.
- Romanus Cessario, *Kreposti*, KS, Zagreb, 2007.
- S. Berhmana Rozarija Nazor, *Put u svjetlo. Nekrolozi Školskih sestara franjevaka Provincije Presvetog Srca Isusova*, Zbornik Kačić, Split, 1997.
- Odjeci iz života Provincije Presvetog Srca Isusova Školskih sestara franjevaka – Split, Lovret.*
- S. Marija Petra Vučemilo i s. Natanaela Radinović (prir.), *Stoljetna baština Školskih sestara franjevaka Krista Kralja Provincije Presvetog Srca Isusova Split, 1904.-2004. Zbornik radova Simpozija održanog u Splitu 14. listopada 2004. godine u prigodi 100. obljetnice dolaska Školskih sestara franjevaka iz Maribora u Split*, CUS / Školske sestre franjevske Krista Kralja Provincija Presvetog Srca Isusova, Split, 2009.
- S. Marija Petra Vučemilo i s. Natanaela Radinović, *Jednostavna prisutnost. Školske sestre franjevske na Lovretu 1914.-2014.*, Školske sestre franjevske Krista Kralja Provincija Presvetog Srca Isusova / CUS, Split, 2014.
- S. Marija Petra Vučemilo i s. Natanaela Radinović (prir.), *Stogodišnjica samostana na Lovretu. Proslava stoljetne prisutnosti školskih sestara franjevaka na Lovretu. Split, 3. i 4. listopada 2014. godine*, Školske sestre franjevske Krista Kralja Provincija Presvetog Srca Isusova, Split, 2015.
- S. Valerija Kovač, *Redovnički život – znak i svjedočanstvo nade*, www.redovnistvo.ba.
- Servais Pinckaers, *Pavlov i Tomin nauk o duhovnom životu*, KS, Zagreb, 2000.
- Školske sestre franjevske Krista Kralja, *U nadi budite radosni. Zaključni dokument XIV. Vrhovnog kapitula*, Grottaferrata, 2011.
- Xavier Léon-Dufour, *Rječnik biblijske teologije*, KS, Zagreb, 1993.
- Živo vrelo XXVII. (2010.) 12, str. 7-17.
- Živo vrelo XXXIII. (2016.) 10, str. 1-15.

Br. 189/2018.

Split, 30. kolovoza 2018.

Svim sestrama Provincije

Predmet: Trajni odgoj – susreti 2018.

Drage sestre!

Sukladno preporuci Provincijalnoga kapitula 2016. godine te slijedeći Provincijski plan 2017.-2022. ove jeseni upriličujemo sedam jednodnevnih susreta za sve sestre u vidu *prihvatanja i suočavanja sa stvarnošću starosti i bolesti*.

Starost i bolest su dio ovozemaljskoga života i važno je kakav ćemo stav zauzeti prema toj stvarnosti. O našem stavu prema prolaznosti te o tegobama starosti i bolesti ovisi kvaliteta života. Kako bismo se u svjetlu vjere ispravno postavile prema tim izazovima, nudimo susrete koje će zajedno voditi s. Klaudija Todorić, s. Magdalena Višić i s. Danijela Kovačević. Susreti će se održavati u tri naša samostana:

tri termina u Splitu, Lovretska 9: 6., 7. i 8. listopada 2018.

dva termina u Zadru, Trg Gospe Loretske 10: 3. i 4. studenoga 2018.

dva termina u Zagrebu, Jordanovc 55: 15. i 16. prosinca 2018.

Molim svaku pojedinu sestru da sudjeluje na susretu. Po mogućnosti neka to bude u kući u kojoj živi ili u najbližoj navedenoj zajednici. Svoje sudjelovanje prijavite predstojnici kuće u kojoj se održava susret.

Neka nas vodi snaga i svjetlo Duha Svetoga!

s. Andrea Nazlić, *provincijalna predstojnica*

Br. 198/2018.

Split, 10. rujna 2018.

Svim sestrama Provincije

Drage sestre!

U četvrtak, 13. rujna 2018. godine započinje Jubilarna godina – 150. obljetnica naše Družbe. Milosno je to vrijeme u kojem se želimo zaustaviti, s ponosom i zahvalnošću pogledati unatrag te Bogu dati hvalu. Jubilarna godina bit će svečano otvorena u nedjelju 16. rujna 2018. godine. Dostavljamo vam program otvaranja Jubilarne godine u Mariboru.

Papa Franjo posebnom dozvolom Br. prot. 160/18/I, prijevod vam šaljemo u prilogu, dopušta da se u svim našim kapelama tijekom Godine jubileja može dobiti potpuni oprost.

Prigodni logo s jubilejskim geslom *Hvalite Gospodina, zahvaljujte Njemu u poniznosti*, tiskan je za svaku sestru.

Također vam dostavljamo prigodni plakat koji ćete postaviti na vidno mjesto u samostanu kako bi vas cijelu godinu podsjećao na Jubilej.

Molim kućne predstojnice da se u svim zajednicama obilježi početak Godine jubileja misom ili drugim molitvenim susretom. Neka se također toga dana pred okupljenom zajednicom pročita dopis Vrhovne predstojnice od 28. kolovoza kojeg vam šaljemo u prilogu.

Drage sestre, uz zahvalnost obuzeo nas sveti nemir traženja istine koja je Bog, kako bismo bile otvorene onome što od Njega dolazi.

s. Andrea Nazlić, *provincijalna predstojnica*

Br. 204/2018.

Split, 14. rujna 2018.

Svim sestrama Provincije

Predmet: Godišnji raspored sestara

Drage sestre!

Dostavljamo vam raspored sestara za 2018./2019. godinu koji je utvrđen na sjednici Provincijalne uprave 13. i 14. srpnja ove godine, uključujući i kasnija događanja vezana uz polaganje redovničkih zavjeta sestara te ulazak u novicijat u DR Kongu i u Splitu.

S ciljem nastavka i poboljšanja apostolske prisutnosti naše zajednice u Crkvi i društvu nastojalo se zadržati službe gdje god je to bilo moguće. Ipak su neke djelatnosti dokinute ispunjavanjem uvjeta sestara za odlazak u mirovinu: jedno radno mjesto medicinske sestre u Općoj bolnici Dubrovnik; radno mjesto glavne medicinske sestre u Domu Lovret za starije i nemoćne osobe u Splitu; mjesto laborantice u Zavodu za javno zdravstvo u Splitu te jedno radno mjesto sestre u Marienheimu u Glonnu.

Zajednica sestara u samostanu Sv. Mihovila franjevac trećoredaca u Zadru ostala je s dvije sestre i pravno pripada zajednici sestara u našem samostanu u Zadru, Trg Gospe Loretske 10. Nakon godinu dana prestanka ponovno je preuzeto radno mjesto vjeroučiteljice u OŠ Krune Krstića u Zadru. Preuzeto je radno mjesto administrativnog referenta u Domu Lovret za starije i nemoćne osobe u Splitu.

Raspoloživost i spremnost na promjene otkriva nam naše granice koje su ponekad nepremostive zbog straha ili pak zbog uljuljanosti i teškog odvajanja od naučenog, uhodanog, udobnog. Stoga hvala sestrama koje su prihvatile promjene i uz Božju pomoć krenule na novi početak. Osobito zahvaljujem sestrama koje su završile službu kućne predstojnice kao i onima koje su tu zahtjevnu službu prihvatile.

Nastojmo, drage sestre, posebno kroz Jubilarnu godinu Družbe slijediti primjer serafskog oca Franje, njegovati evanđeoski duh zajedništva te jedna drugoj biti primjer i poticaj u životu, kako su to činile brojne sestre kroz 150 godina dugu nam povijest.

Mir vam i dobro!

s. Andrea Nazlić, *provincijalna predstojnica*

Školske sestre franjevske Krista Kralja Provincija Presvetog Srca Isusova - Split

Raspored sestara za radnu godinu 2018./2019.

Provincijalna uprava:

- s.M. Andrea Nazlić, provincijalna predstojnica
- s.M. Tamara Bota, zamjenica provincijalne predstojnice
- s.M. Željka Čeko, savjetnica
- s.M. Sanja Stojić, savjetnica
- s.M. Senka Jenjić, savjetnica

Pomoćne službe:

- s.M. Karolina Bašić, provincijalna tajnica
- s.M. Senka Jenjić, provincijalna ekonomica
- s.M. Mislava Prkić, povjerenica sestara u Misiji u DR Kongo

Odgojiteljice:

- s.M. Ivka Piplović, odgojiteljica novakinja, postulantkinja i juniorka
- s.M. Lidija Bernardica Matijević, odgojiteljica kandidatkinja

u DR Kongu

- s.M. Samuela Šimunović, odgojiteljica novakinja, postulantkinja i juniorka
- s.M. Françoise Balibuno Ciza, odgojiteljica kandidatkinja

1. 21000 SPLIT, Lovretska 9, provin- cijalno središte

tel. 021/ 319 660; faks 021/ 319 358- provincijalat

tel. 021/ 319 805 - provinc. tajništvo

tel. 021/ 319 355 - ekonomat

tel. 021/ 319 366 - samostan

tel./faks 021/ 319 806 - kućna predstojnica

e-mail: skolske-sestre-franjevske@st.htnet.hr

splitska.provincija@ssfcr.org

skype: skolskesestreLovret

s.M. Ljiljana Todorić, kućna predstojnica
 s.M. Matilda Čarić
 s.M. Serafika Balajić
 s.M. Aleksija Sardelić
 s.M. Teofila Mastelić
 s.M. Branimira Čarić
 s.M. Konzolata Glibotić
 s.M. Bernardica Jenjić
 s.M. Elizabeta Župić
 s.M. Estera Žaknić
 s.M. Laurencija Mravak
 s.M. Zdravka Marić
 s.M. Virgina Župić
 s.M. Borislava Kovač
 s.M. Zorana Penić
 s.M. Nazarija Koljanin
 s.M. Judita Čovo
 s.M. Lucija Lagator
 s.M. Paulina Kurtović
 s.M. Aleksija Marušić
 s.M. Ljubomira Kustura
 s.M. Branka Barun
 s.M. Vida Hrsto
 s.M. Darija Bota
 s.M. Sabina Radas
 s.M. Edita Šolić
 s.M. Danijela Bilić
 s.M. Fabijana Balajić
 s.M. Anizija Šućur
 s.M. Ema Damjanović
 s.M. Roza Totić
 s.M. Dominika Grgat
 s.M. Nedjeljka Milanović-Litre
 s.M. Ljerka Bilobrk
 s.M. Karolina Bašić
 s.M. Smiljana Runje
 s.M. Mirta Vranjković
 s.M. Izabela Tojčić
 s.M. Karmen Knezović
 s.M. Ivka Piplović
 s.M. Većenega Dovranić
 s.M. Mirja Tabak
 s.M. Davorka Knezović
 s.M. Animira Jurić
 s.M. Jozefa Lučić
 s.M. Rahela Tojčić
 s.M. Milka Čotić

s.M. Lidija Čotić
 s.M. Senka Jenjić
 s.M. Tamara Bota
 s.M. Tabita Protrka
 s.M. Rebeka Anić
 s.M. Stela Mijić
 s.M. Zrinka Čotić
 s.M. Marija Petra Vučemilo
 s.M. Ivona Baković
 s.M. Marija Perpetua Kaša
 s.M. Anita Perkušić
 s.M. Andrea Nazlić
 s.M. Martina Aračić
 s.M. Lidija Bernardica Matijević
 s.M. Dragica Karlić
 s. Marija Matanović

Novakinja

s. Anđela Crnjac

2. 21260 IMOTSKI, Fra Stj. Vrljića 20

tel. 021/ 841 115

s.M. Terezina Bašić, predstojnica
 s.M. Karla Brečić
 s.M. Dobroslava Vranjković
 s.M. Sofija Vuković
 s.M. Jasna Kasalo
 s.M. Matija Drmić
 s.M. Antonela Malenica

3. 22300 KNIN, Zvonimirova 47

tel. 022/ 662 200

s.M. Ilinka Lovrić, predstojnica
 s.M. Venancija Džimbeg
 s.M. Valentina Žeravica
 s.M. Marija Ivana Oltran

4. 20240 TRPANJ, Andričići 1

tel. 020/ 743 539

s.M. Celestina Masnić, predstojnica
 s.M. Tihoslava Bilokapić
 s.M. Sidonija Radić
 s.M. Božidara Kottek

5. 10000 ZAGREB, Vrbanićeva 35

tel. 01/ 46 600 30

s.M. Mirna Puljiz, predstojnica

s.M. Jozefina Ćosić

s.M. Željka Čeko

6. 23000 ZADAR, M. Klaića 11

tel. 023/ 350 037

s.M. Leonita Tabak

s.M. Milena Gelo

7. 21000 SPLIT, Trg G. Bulata 3

tel. 021/ 340-190

s.M. Ivana Džimbeg, predstojnica

s.M. Vinka Čovo

s.M. Mira Kamber

s.M. Zorislava Radić

s.M. Agneza Masnić

8. 20000 DUBROVNIK**Od Sigurate 13**

tel. 020/ 321 467

faks 020/ 321 135

s.M. Marislava Samardžić, predstojnica

s.M. Franka Babić

s.M. Sebastijana Stanić

s.M. Mara Pervan

s.M. Marta Škorić

9. 23250 PAG, Leopolda Dorkića 4

tel. 023/ 611 332

s.M. Krescencija Domazet, predstojnica

s.M. Mladenka Matić

s.M. Anka Cvitković

10. 10000 ZAGREB, Jordanovac 55

tel. 01/ 2339 440 - centrala

tel./faks 01/ 2339 430 - kućna predst.

tel./faks 01/ 2339 388 - dj. vrtić

e-mail: ss.franjevke@zg.htnet.hr

dv-jordanovac@zg.htnet.hr

s.M. Maristela Bašić, predstojnica

s.M. Egidija Vučemilo

s.M. Beata Milas

s.M. Stjepanka Vučemilo

s.M. Vitomira Damjanović

s.M. Eugenija Bešlić

s.M. Ivanka Mravak

s.M. Tatjana Labrović

s.M. Andrijana Marušić

s.M. Bernarda Župić

s.M. Emanuela Ercegovac

s.M. Hedviga Bandić

s.M. Gertruda Džimbeg

s.M. Damira Gelo

s.M. Marina Gelo

s.M. Zvezdana Bajan

s.M. Ljubica Bilobrk

s.M. Ljiljanka Marić

s.M. Mariangela Todorić

s.M. Melanija Vojković

s.M. Ana Jukić

s.M. Sanja Stojić

s.M. Jelena Lončar

s.M. Luca Petrović

s.M. Diana Dolić

s.M. Helena Rašić

11. 85625 GLONN, Rotterstr. 10

tel. 0049/ 8093/ 90 90 80

s.M. Lujza Plavša, predstojnica

s.M. Silvana Klapež

s.M. Vesna Lapenda

12. 21230 SINJ, 126. brigade HV 3

tel. 021/ 821 271

s.M. Mladena Runje, predstojnica

s.M. Ksenija Balajić

s.M. Trpimira Penić

s.M. Vitalija Križan

s.M. Marija Jelena Mijić

s.M. Nada Masnić

s.M. Vjera Gulić

s.M. Leonka Bošnjak Čovo

s.M. Natanaela Radinović

- 13. 21215 KAŠTEL LUKŠIĆ**
Uz sv. Ivana 8
 tel. 021/ 227 292
 dj. vrtić tel. 494 658; faks 494 657
 e-mail: djvrticjordanovac@optinet.hr
 s.M. Davorina Jurić, predstojnica
 s.M. Vendelina Mijić
 s.M. Dragutina Krolo
 s.M. Ambrozija Čaleta
 s.M. Marijana Rimac
 s.M. Kruna Plazonić
 s.M. Blagoslava Lončar
 s.M. Lucija Bilokapić
- 14. 14. 60325 FRANKFURT / M**
Rüsterstr. 5
 tel. 0049/69/ 97 206 955
 s.M. Pavlimira Šimunović, predstojnica
 s.M. Filipa Smoljo
 s.M. Magdalena Višić
- 15. 23000 ZADAR**
Trg Gospe Loretske 10
 tel. 023/ 309 900 - centrala
 faks 023/ 309 925
 023/ 302-561 - dj. vrtić
 s.M. Radoslava Bralo, predstojnica
 s.M. Leopolda Kleva
 s.M. Rozarija Župić
 s.M. Verena Masnić
 s.M. Božena Duvnjak
 s.M. Genoveva Milanović
 s.M. Margarita Marušić
 s.M. Gracija Damjanović
 s.M. Melhiora Biošić
 s.M. Berislava Tkalić
 s.M. Mihelina Čirjak
 s.M. Milijana Kulić
 s.M. Miljenka Biošić
 s.M. Antonija Jurić
 s.M. Miranda Škopljanac-Maćina
 s.M. Gabrijele Damjanović
 s.M. Rita Maržić
 s.M. Danijela Kovačević
 s.M. Mirjana Puljiz
- s.M. Marina Fuštar
- 16. 10000 ZAGREB**
Jandrićeva 21
 s.M. Ilijana Pripušić, predstojnica
 s.M. Bonifacija Barun
- 17. LUHWINJA, RD Congo**
B. P. 2 Cyangugu, Rwanda
Afrique
 tel. 00243993417652
 s.M. Noëlla Mizinzi, predstojnica
 s.M. Mirjam Penić
 s.M. Marie-Louise Kaswera
 s.M. Emilienne Nankafu
 s.M. Brigitte Nsimire Machumu
 s. Anny Furaha Kalumire
 s. Marie Noëlla Neema Ganywamulume
- 18. 21000 SPLIT, Glagoljaška 1**
 tel. 021/ 345 455
 s.M. Klaudija Todorić, predstojnica
 s.M. Natalija Vučković
 s.M. Vedrana Ivišić
 s.M. Katarina Čotić
- 19. 64 293 DARMSTADT**
Feldbergstr. 32
 tel. 0049/ 6151/ 896 386; 896 266
 s.M. Anđela Milas, predstojnica
 s.M. Damjana Damjanović
- 20. NYANTENDE, RD Congo**
B. P. 2 Cyangugu, Rwanda
Afrique
 tel. 00243993418063
 s.M. Immaculée Mauwa Kashera, predst.
 s.M. Noëlla Kajibwami Namasonga
 s.M. Adriana Galić
 s. Anne-Marie Mukundwa Kalinga
 s. Elisabeth Habamungu Mirindi

**21. BUKAVU-NGUBA, Avenue du Plateau 9
RD Congo, B. P. 2 Cyangugu
Rwanda, Afrique**

tel. 002438110685110
e-mail: ssfcrcongo@yahoo.fr

- s.M. Erika Dadić, predstojnica
s.M. Romana Baković
s.M. Mislava Prkić
s.M. Samuela Šimunović
s.M. Espérance Casinga
s. Antoinette Mapendo Barhafumwa
s. Espérance Tumaini Safari
s. Vénérande Linalyavuta Kavugho
s. Thérèsitte Nshobole Mufuliro

Novakinje:

- s. Clara Mungu Oburha Marhegeko
s. Gisèle Cirhuza Baciunjuze
s. Francine Ruhune Mungu Balola
s. Espérance Munguakonkwa

**22. BUKAVU-MUHUNGU
Av. Route Edap 14, RD Congo
B.P. 2 Cyangugu, Rwanda, Afrique**

tel. 00243997775603

- s.M. Françoise Balibuno Ciza, predstojnica
s.M. Blaženka Barun
s.M. Mirabilis Višić
s.M. Seraphine Fazila Kanyere Karambu
s. Pascaise Nsmire Bigabwa
s. Françoise Ciragane Zihalirwa

Izvan provincije

**Generalna kuća
Via Bruno Buozzi, 1
I - 00046 GROTTAFERRATA**

s.M. Klara Šimunović, vrhovna predstojnica
tel. 0039/06/94 13 932
e-mail: klara.simunovic@ssfcr.org

s.M. Nada Dolić
tel. 0039/06/94 12 466 – 47

Brojčano stanje

Sestre s doživotnim zavjetima:	190
Sestre s privremenim zavjetima:	11
Ukupan broj sestara:	201
Srednja dob sestara:	64,11

Novakinje:

u Splitu	1
u Bukavuu	4

Postulantkinje:

u Bukavuu	2
-----------	---

Kandidatkinje:

u Splitu	1
u Bukavuu	6

Split, 14. rujna 2018.

s. Andrea Nazlić,
provincijalna predstojnica

Br. 205/2018.

Split, 14. rujna 2018.

Svim sestrama Provincije

Predmet: Duhovne vježbe 2019.

Drage sestre!

Dostavljamo vam raspored duhovnih vježba za 2019. godinu:

- I. Zadar, 6. - 12. siječnja, don Ivan Bodrožić
- II. Split, 10. - 16. veljače, fra Daniel Patafta, OFM
- III. Zadar, 24. veljače - 2. ožujka, fra Rozo Brkić, OFM
- IV. Zagreb, 22. - 28. travnja, don Ivica Žižić
- V. Zadar, 29. travnja - 5. svibnja, fra Josip Vlašić, OFM
- VI. Zadar, 24. - 30. kolovoza, fra Ante Akrap, OFM

Duhovne su nam vježbe darovano vrijeme kako bismo intenzivno i u tišini ulazile u sebe i susretale se s Gospodinom te iz tog susreta crpile snagu za radikalniji redovnički život.

Koristimo, drage sestre, to milosno vrijeme, na što nas obvezuje i naše zakonodavstvo. Nikakvi drugi susreti ne mogu zamijeniti duhovne vježbe u zajednici. Svoje sudjelovanje navrijeme prijavite kućnoj predstojnici u kući gdje se održavaju. Odustajanje od prijavljenog termina neka ne bude bez velikoga razloga.

U ovoj Jubilarnoj godini Družbe nastojmo učvrstiti svoju pripadnost Zajednici i Crkvi te budimo nositeljice kršćanske nade ovomu svijetu.

Uz sestrinski pozdrav

s. Andrea Nazlić, *provincijalna predstojnica*

Sa sjednica Provincijalne uprave

Split, 29. lipnja 2018.

Sjednica je održana neposredno nakon povratka provincijalne predstojnice s pohoda sestrama u DR Kongu. Razmotrene su i riješene molbe sestara i odgajnica u Misiji: molbe za obnovu redovničkih zavjeta, za polaganje prvih redovničkih zavjeta, za ulazak u novicijat, postulaturu i kandidaturu.

Split, 13. i 14. srpnja 2018.

Razmotrena je i povoljno riješena molba s. Marine Fuštar za polaganje doživotnih zavjeta te postulantkinje Anđele Crnjac za ulazak u novicijat.

S. Ivka Piplović imenovana je odgojiteljicom postulantkinja, novakinja i sestara s privremenim zavjetima, a dosadašnje odgojiteljice razriješene su dužnosti: s. Lidija Bernardica Matijević odgojiteljice postulantkinja, s. Karolina Bašić odgojiteljice novakinja i s. Željka Čeko odgojiteljice juniorka.

Provincijalna predstojnica s. Andrea Nazlić podnijela je izvještaj o pohodu sestrama u DR Kongo od 16. svibnja do 25. lipnja 2018. godine.

Zamjenica provincijalne predstojnice s. Tamara Bota izvijestila je o susretima koji su se dogodili u Provinciji za vrijeme odsutnosti provincijalne predstojnice.

Razmotrene su obavijesti iz Vrhovne uprave vezane za proslavu Jubilarne godine Družbe koja počinje 13. rujna 2018., a završava 13. rujna 2019. godine.

Utvrđen je raspored sestara za 2018./19. školsku godinu.

U vidu *prihvatanja i suočavanja sa stvarnošću starosti i bolesti* određeni su termini i mjesta održavanja jednodnevnih susreta za sestre. Utvrđeni su također termini i voditelji duhovnih vježba za 2019. godinu.

Zagreb, 15. rujna 2018.

Razmotren je dopis Vrhovne uprave od 28. kolovoza 2018. u kojem se potiče sestre da Jubilarnu godinu Družbe prihvate kao godinu milosti te dublje zažive i učvrste vlastiti hod s Kristom.

Vrhovna uprava nas je obavijestila o imenovanju nove vrhovne tajnice s. Samuele Klaić, članice Bosansko-hrvatske provincije.

Vrhovna predstojnica se zahvalila Provincijalnoj upravi za pomoć kuharice s. Zrinke Čotić u Generalnoj kući koja je tu službu obavljala šest godina, te za s. Nadu Dolić koja će tu službu vršiti u naredno vrijeme.

Učinjen je osvrt na događanja u Provinciji od prethodne sjednice: ulazak u kandidaturu, postulaturu, novicijat, polaganje prvih zavjeta, obnova zavjeta, polaganje doživotnih zavjeta i proslava jubileja redovničkoga života.

Odlučeno je da s. Espérance Tumaini Safari iz Bukavu-Ngube pođe u Luhwinju za pomoć s. Mirjam Penić u službi domaćice u bolnici.

Pređocene su izmjene Statuta, Pravilnika i Ugovora o međusobnim pravima i obvezama za Dom *Marta i Marija* u samostanu Jordanovac 55 u Zagrebu na koje su članice provincijalnog vijeća dale svoje primjedbe.

s. Karolina Bašić, provincijalna tajnica

Obavijesti

Susret misionara. Na 30. susretu misionara Crkve u Hrvata koji se od 30. lipnja do 4. srpnja 2018. godine održao u Karlovcu i Zagrebačkoj nadbiskupiji, među pedesetak hrvatskih misionara i misionarka pristiglih iz 12 zemalja, bila je i naša s. Blaženka Barun iz DR Konga. Misionari su podijelili svoja iskustva, radosti i poteškoće u služenju potrebitim ljudima te vjernicima posvjedočili svoje poslanje.

Diplomski ispit. S. Marina Fuštar diplomirala je 4. srpnja 2018. godine na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Splitu, Teološko-katehetski studij, polaganjem tezarija i obranom diplomskog rada iz područja Religiozne pedagogije i katehetike pod naslovom *Komunikacija u nastavi vjeronauka* koji je izradila pod vodstvom prof. dr. sc. Jadranke Garmaz.

Naša Misija u DR Kongu. U kući odgoja u Ngubi-Bukavuu 10. kolovoza 2018. godine u postulaturu su primljene Clémentine Munyerenkana Matabaro i Rosine Neema Kulimushi; istoga dana kanonsku godinu novicijata započele su s. Clara (Ernestine) Mungu Oburha Marhegeko, s. Gisèle Cirhuza Baciyunjuze, s. Francine Ruhune Mungu Balola i s. Espérance Munguakonkwa Bafunyembaka; zavjete na godinu dana obnovile su s. Pascasie Nsimire Bigabwa, s. Elisabeth Habamungu Mirindi, s. Antoinette Mapendo Barhafumwa,

s. Anny Furaha Kalumire i s. Marie-Noëlle Neema Ganywamulume, a s. Anne-Marie Mukundwa Kalinga zavjete je obnovila 25. kolovoza u Luhwinji. Prve zavjete 11. kolovoza u kapeli isusovačkog kolegija *Alfajiri* u Ngubi-Bukavuu položile su s. Françoise Ciragane Zihahirwa, s. Vénérande Kavugho Linalyavuta i s. Thérèsitte Nshobole Mufuliru.

Katehetska ljetna škola. U organizaciji Nacionalnog katehetskog ureda HBK i Agencije za odgoj i obrazovanje, održane su dvije Katehetske ljetne škole. *Mladi, vjera i životno učenje* bila je tema za vjeroučitelje srednjih škola, a održana je u dvorani Vijenac u Zagrebu, 20. i 21. kolovoza; u prostorijama splitskog Nadbiskupijskog sjemeništa u Splitu, 23. i 24. kolovoza, na temu *Staro vino u nove mješine? Vjeronauk u školi i kateheza u župi pred novim izazovima* za vjeroučitelje osnovnih škola. Među brojnim sudionicima bile su i sestre katehistkinje naše Provincije.

Susret. Koordinatorica provincijskih vijeća s. Tamara Bota upriličila je susret s pročelnicama provincijskih vijeća i voditeljicama sekcija 30. kolovoza 2018. godine u provincijalnom središtu u Splitu u svrhu sagledavanja dosadašnjeg rada i planiranja za budućnost. Susretu je nazočila i provincijalna predstojnica s. Andrea Nazlić.

Ulazak u novicijat. Uoči blagdana Male Gospe, 7. rujna, za vrijeme molitve Večernje u samostanskoj kapeli provincijalne kuće u Splitu, u novicijat je primljena postulantkinja Anđela Crnjac – s. Anđela.

Slavlje doživotnih zavjeta i jubileja. Na blagdan Male Gospe, 8. rujna, u provincijalnom središtu u Splitu s. Marina Fuštar položila je doživotne zavjete u ruke provincijalne predstojnice s. Andree Nazlić tijekom euharistijskog slavlja koje je uz još četiri svećenika predvodio o. Jeronim Marin, prior benediktinskog samostana na Ćokovcu. Devet sestara proslavilo je zlatni a dvije sestre srebreni jubilej redovničkoga života.

Svečano otvaranje Jubilarne godine Družbe. Veliki broj sestara naše Družbe 16. rujna predvođenih vrhovnom predstojnicom s. Klarom Šimunović slio se u Maribor, u Kuću maticu, na svečanost otvaranja Jubilarne godine u prigodi 150. godišnjice utemeljenja Družbe. Iz naše Provincije proslavi je nazočilo dvadesetak sestara među kojima su bile članice Provincijalne uprave i zbor *lovretske sestre*.

Susret hrvatskih katoličkih obitelji. Dana 16. rujna u Solinu se odvijao središnji

dogadj Trećega nacionalnog susreta hrvatskih katoličkih obitelji pod geslom *Obitelj izvor života i radosti*. Svečanom euharistijskom slavlju na Gospinoj livadi u pravedištu Gospe od Otoka koje je predvodio mons. Marin Barišić, uz brojne biskupe, svećenike te oko 20.000 vjernika iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Vojvodine te Hrvatskih katoličkih misija Europe i svijeta, priključile su se i naše sestre.

Susret animatora. U organizaciji Vijeća za sjemeništa i duhovna zvanja Hrvatske biskupske konferencije u prostorima Katoličke osnovne škole u Šibeniku od 18. do 20. rujna na temu *Animatori animatorima*, održan je nacionalni susret animatora za zvanja iz (nad)biskupijskih i redovničkih zajednica. Iz naše Provincije nazočila je s. Danijela Kovačević.

Redovnički dani. Na Redovničkom danu u Dubrovniku 1. rujna te na Redovničkim danima 21. i 22. rujna u Splitu na temu *Zastarjele strukture i novi poticaji Duha, Zrelost služenja u radosti i slobodi*, nazočile su i naše sestre koje žive i djeluju u tim mjestima, a očekuje se njihovo sudjelovanje i na Redovničkim danima u Zagrebu 28. i 29. rujna ove godine.

ZBIVANJA I OSVRTI

Otvaranje Jubilarne godine

Hvalite Gospodina, zahvaljujte i služite Njemu u poniznosti!

Dana 16. rujna 2018. godine veliki broj sestara naše Družbe slio se u Maribor, u Kuću maticu, da na mjestu početka Družbe prisustvuje svečanosti otvaranja Jubilarne godine koja traje od 13. rujna 2018. do 13. rujna 2019. godine i prethodi obilježavanju 150. godišnjice njena ustanovljenja.

Susretanje i pozdravljanje sestara iz svih provincija i Rimske regije uz dobrodošlicu sestara domaćina Mariborske provincije, doimalo se kao predokus raja: sve nas povezuje ista misao i želja da proslavimo Gospodina zbog divnih djela što ih učini, da mu zahvalimo za sve milosti koje nam je udijelio te da mu služimo u poniznosti što je i sadržano u jubilejskom geslu *Hvalite Gospodina, zahvaljujte i služite Njemu u poniznosti!*

Predokus raja dočarali su nam i zborovi sestara iz provincija kao i solo nastupi pojedinih sestara koji su riječju i glazbom uzdizali naše duše prema visinama a srca otvarali prema Beskraju. Za ovu svečanu priliku zbor sestara Mariborske provincije je otpjevao i himnu Jubileja *Ponižna hvalnica* (tekst i glazba s. Klara Jarc). Ovaj

prigodni koncert sestara započeo je u 10 sati u samostanskoj kapeli posvećenoj Bezgrešnoj, u kojoj je u svoje vrijeme molila i naša utemeljiteljica s. Margarita Pucher, a vjerujemo da nas je pratila s nebesa zajedno s ostalim preminulim sestrama Družbe.

Euharistijsko slavlje s početkom u 12 sati predslavio je mons. Alojzij Cvikl, mariborski nadbiskup uz koncelebraciju četvorice svećenika. Združeni zbor sestara animirao je liturgijsko pjevanje pod ravnanjem s. Mire Majić iz Mostarske provincije.

Vrhovna predstojnica s. Klara Šimunović je na početku misnog slavlja uputila riječi pozdrava i zahvale ocu nadbiskupu, braći svećenicima i svim sestrama za nazočnost i sudjelovanje na svečanosti otvaranja Jubilarne godine. Svoj pozdravni govor protkala je dozivanjem u pamet stoljeće i pol

dugog vijeka Družbe, od njenog osnutka do proširenja na druge kontinente, nošenu Božjom providnošću koja je blagoslivljala neumorni rad sestara, snažila njihovu vjeru i ražarivala ljubav. Svjesne propusta i grijeha koje u svojoj slabosti počinismo, pozvala je da molimo Gospodina za oprost i upravimo mu molbu da svojom mudrošću vodi korake naše Družbe kako bismo braći i sestrama donosile živo i radosno svjedočanstvo Evanđelja.

Nadbiskup mons. Alojzij je u prigodnoj homiliji protumačio misna čitanja i nama sestrama zaželio da budemo otvorene poticajima Duha Svetoga, da poput sestara koje su nam prethodile, mognemo razabrati što Bog od nas traži i dati odgovore na izazove vremena. Jubilarna je godina prigoda za svaku sestru da uvijek iznova iskusi Božju ljubav koja je vodila Družbu kroz povijest. Povoljno je vrijeme da nas Božja ljubav dotakne, izliječi i oslobodi svih sumnji i

strahova kako bismo pouzdano kročile naprijed a ljudi po nama mogli prepoznati Krista koji želi biti u nama vidljiv i prepoznatljiv.

Na kraju misnog slavlja pročitan je tekst Apostolske pokorničarnice, kojim papa Franjo Družbi udjeljuje potpuni oprost za Jubilarnu godinu, uz uobičajene uvjete.

Nakon euharistijskog slavlja u dvorani Instituta Antona Martina Slomšeka imali smo zajednički objed uz ugodni razgovor i pjesme iz raznih krajeva gdje žive i djeluju naše sestre.

U 16 sati pohodile smo groblje Pobrežje gdje smo se pomolile a zastupnice pojedinih provincija i Rimske regije upalile svijeće za sve pokojne sestre Družbe pokopane na tom i drugim grobljima širom svijeta.

s. Karolina Bašić

Pozdravna riječ Vrhovne predstojnice s. Klare Šimunović

Preuzvišeni oče Nadbiskupe, poštovana braćo svećenici, drage sestre!

Srdačno Vas pozdravljam u osobno ime i u ime svih sestara Družbe školskih sestara franjevaka Krista Kralja. Danas svečano otvaramo Jubilarnu godinu o 150. obljetnici utemeljenja Družbe, ovdje, na ovom tlu, na mjestu njezina milosnoga nastanka. Iako se Družba tijekom vremena razgranala i utkala u život mnogih mjesnih crkava, u ovoj – mariborskoj mjesnoj Crkvi - sve mi na neki način osjećamo vlastitu pripadnost.

Zahvaljujem stoga Vama, Oče Nadbiskupe, na Vašoj pastirskoj raspoloživosti da danas s nama slavite euharistiju. Početci naše Družbe vežu nas na poseban način s Vašim prethodnikom, blaženim Antunom Martinom Slomšekom. Vjerujemo da u njemu danas imamo moćnoga zagovornika u nebu.

Povijest Družbe je, nakon brzog početnog razvoja, snažno obilježena strahotama ratnih zbivanja. Sestre su Kuću maticu prisilno morale napustiti 1941. godine. Družba je bila teško pogođena i pretrpjela je velike gubitke. Međutim, ništa nije ugušilo žar prvih sestara i karizmu koju je Bog povjerio Družbi po Majci Margariti. Božjom providnošću, plodna evangelizacijska prisutnost sestara proširila se na više kontinenata, te smo i danas prisutne u 14 zemalja, u 127 zajednica.

Posebnim milosnim darom, u novijoj povijesti, 2001. godine, doživjele smo povratak sestara u svoju kolijevku, u ovaj mariborski dom. Danas smo ovdje sabrane predstavnice svih provincija i Rimske regije, kako bismo zajedno molitvom i pjesmom uzdigle hvalu Bogu.

Zahvaljujemo Bogu za 1536 preminulih sestara koje su svoje živote velikodušno utkale u 150 godišnji život Družbe; za bezbrojne darove kojima nas je Gospodin obdarivao te za sve dobre plodove marnoga rada i neumornog zalaganja sestara. Zahvaljujemo i za sve žrtve i patnje koje su nas osnaživale u vjeri i samobitnosti školske sestre franjevke.

Zajedno sa svima vama usrdnu molitvu upućujemo Gospodinu, da svojim svjetlom obasjava i svojom mudrošću upravlja korake naše Družbe, kako bismo se još više približile braći i sestrama našega vremena donoseći im živo i radosno svjedočanstvo Evanđelja. Moliti želimo i oproštenje za propuste i grijehе koje u svojoj ljudskoj slabosti počinismo.

Netom održani koncert sestara doživjele smo kao preludij, svečani uvod u jubilejsko slavlje koje započinjemo ovom euharistijskom žrtvom.

Svim srcem *hvalimo Gospodina, zahvaljujmo i ponizno služimo njemu!*

Početak novicijata i jubileji redovničkog života

Riječ provincijalne predstojnice prigodom ulaska u novicijat

Draga s. Anđela!

Činom primanja u novicijat ovdje večeras okupljena zajednica radosno te prima u svoje sestrinstvo. Svjesna svoga odaziva i uvjerenja da je ovaj put tvoj put, ti to svojom vedrinom svjedočiš od prvoga dana dolaska k nama. Odvažnost mladih danas da traže Krista zahtjevniji je no nekada, svijet koji nudi lagodnost života i postizanje uspjeha bez žrtve česta je prepreka odazivu u posvećeni život. Zbunjenost i veliki izazovi virtualnog svijeta dovode ih do toga da ni sami ne znaju kamo idu i što žele. Stoga nas na poseban način raduje tvoja odlučnost i spremnost krenuti na put za Kristom u našoj Provinciji Presvetog Srca Isusova.

Odgovor na traženje mladih tražit će se i u listopadu ove godine na redovnoj biskupskoj sinodi na temu *Mladi, vjera i razlučivanje zvanja*. Crkva želi pomoći mladima u njihovim traženjima i odabiru života. Razlučivanje s obzirom na poziv, premda ima svojih odlučujućih koraka i susreta, ipak se ne događa u jednom činu, nego je to obično dulji vremenski proces u kojem treba pomno paziti na znakove što ih Gospodin koji poziva izričito i osobno daje.

Papa Franjo potiče nas da se u duhu zaustavimo na svom početnom pozivu, na „*radost trenutka u kojem me Isus pogledao* i da si dozovemo u svijest važnost i zahtjevnost, istaknuto značenje svojega poziva“ te dalje kaže: „*To je odgovor na poziv, i to na*

poziv ljubavi. Biti s Kristom traži od nas da dijelimo s njim svoj život, svoje izbore, poslušnost vjere, blaženstva siromašnih, radikalnost ljubavi.“ (*Radujte se* 4.)

Prije 150 godina na put radikalnog služenja malenima i slabima pošla je i naša utemeljiteljica s. Margarita Pucher. Za koji dan započinjemo Jubilarnu godinu naše Družbe i sjećamo se njenog prijeđenog puta i puta svake pojedine sestre. Sjećamo se s ponosom i radošću i tu radost želimo živjeti i danas.

Draga s. Anđela, možda je ovo vrijeme nova prekretnica za Družbu i Crkvu u cjelini, možda ste vi mladi koji danas odabirete put služenja Bogu u redovništvu, iako u manjem broju, novi zamah i nova snaga za ovo vrijeme. Vjerujemo u to. Stoga se radujemo i tvome odazivu i želimo ti biti podrška. Svjesni svojih nedostataka želimo vjerovati da je novost moguća, da našu Zajednicu možemo samo mi, sve zajedno

učiniti radosnijom, plodonosnijom i autentičnijom. A tebi, s. Anđela, želim da svoj život gradiš na pouzdanom temelju riječi Božje kako bi ispunila Božja očekivanja i u franjevačkom duhu odgovorila na izazove suvremenog svijeta.

A sve mi, drage sestre, dok s. Anđelu s radošću primamo u naše zajedništvo, sjetimo se radosnog trenutka kada je Isus nas pogledao i pozvao na služenje u ovoj redovničkoj zajednici, te pokušajmo u Jubilarnoj godini naše Družbe oživjeti razloge radosti sjećajući se vlastitoga prijeđenog puta. Neka to ne bude puko sjećanje, nego sveti nemir traženja Istine koja je Bog, u vedroj dinamici života. Stoga, nastavimo graditi našu zajednicu na čvrstim temeljima Božje riječi i baštini sestara koje su svoj život utkale u 150-godišnji hod naše Družbe.

s. Andrea Nazlić

Oslonjena na Božje vodstvo

Uoči blagdana Male Gospe, za vrijeme svečane večernje molitve časoslova, u samostanskoj kapeli provincijalne kuće, započela sam godinu novicijata, vjerujući da se zajedništvu loretske zajednice u duhu molitve pridružila i cijela naša Provincija.

Provincijalna predstojnica s. Andrea Nazlić u svom obraćanju poželjela mi je ustrajnost u pozivu na kojeg sam se odazvala, potičući istovremeno i sve sestre na obnavljanje onoga zavjetima obećanoga kroz vjernost Kristu, međusobno uvažavanje i svjedočenje Božje ljubavi. Nakon samog čina obreda srce mi se ispunilo silnom zahvalnošću, osjetivši radost sestara dok su mi sestrinski čestitali.

Hvala dragom Bogu na svim poticajima iznutra koji su prethodili mojoj odluci za redovnički život i na nasljedovanje Isusa Krista po primjeru našeg sv. Franje. Iako svjesna da će na životnom putu biti poteškoća i iskušenja, uzdanje u Božje vodstvo i providnost pruža mi utjehu i učršćuje vjeru za plodnu budućnost.

Gospodin nam svima udijelo milost ustrajnosti kako bismo mogle postati istinski svjedoci vjere i Kristove prisutnosti među nama.

s. Anđela Crnjac, *novakinja*

Čaša se moja prelijeva

Na blagdan Rođenja Blažene Djevice Marije u našoj samostanskoj kapeli na Lovretu, tijekom euharistijskog slavlja, okružena sestrama, rodbinom i prijateljima izrekla sam svoj konačni „da“ Gospodinu. Ovim svečanim euharistijskim slavljem ovogodišnje sestre jubilatkinje proslavile su i svoje zlatne i srebrne jubileje; dvadesetpet i pedeset godina vjernog služenja Bogu i ljudima. Slavlje je predvodio o. Jeronim Marin, prior benediktinskog samostana na Čokovcu, u koncelebraciji s još četiri svećenika a ljepoti liturgijskog slavlja, uz zbor lovretskih sestara, doprinijela su pjevanjem i ministriranjem tri bogoslova.

Prilazeći oltaru donesoh Gospodinu nesavršen dar; krhku posudu vlastitog bića ispražnjenu od lažnog sjaja ovog svijeta da mu je predam zauvijek. Utješna je i ohrabrujuća bila misao iz homilije kako Bog u svojoj dobroti ostaje vjeran nesavršenim i slabim, ni po čemu značajnim ljudima. Doista, u pouzdanju u Njegovu beskrajnu dobrotu i vjernost, i u vjeri u Njega a ne u sebe, položila sam svoje zavjete i obećala Gospodinu vjernost do smrti. A Gospodin koji se darom ne da preteći, pobrinuo se za unutarnje slavlje i preplavio svojom milošću i ljepotom cijelo moje biće, u susretu iz kojeg izvire duboka i trajna sreća.

Ovo višestruko slavlje nastavili smo za zajedničkim stolom uz prigodni program, blagujući i družeći se u sestrinskom ozračju. Ovaj prekrasni dan za mene je bio jedan od onih trenutaka kad sam, barem na kratko, postala svjesna koliko je zapravo redovništvo velik i nevjerojatan dar; prisutni Emanuel, Bog s ljudima, dašak neba na zemlji. Bog nas je, doista, obdario silnim darom. Neka mu cijeli naš život bude uzdarje.

Kroz ove dane, osim Božje milosti, čašu su moju prelijevale ljubav i briga sestara i zato svakoj ponaosob želim zahvaliti za svaku pažnju, trud, molitvu, dobročinstvo. Sve ste u mom srcu i u mojim molitvama. Ništa tako ne dira srce kao dobrota, za nju vam veliko hvala!

s. Marina Fuštar

Propovijed o. Jeronima Marina

Toliko je lijepih, opravdanih razloga da smo se danas svi zajedno okupili ovdje, no jedan kojega do sada nisam spomenuo svakako ne bismo trebali previdjeti. Riječ je o rođendanu naše nebeske Majke na kojeg nas podsjeća liturgija današnjeg dana. I prije svega bio bi red da našoj Majci zaželimo sretan rođendan.

Što zapravo znači poželjeti nekome *sretan* rođendan? Dugo sam imao problema s tom riječju, i događa se da nas, posebno nas mlađe, stariji često u samostanima pitaju: *jeste li sretni?* Još uvijek se pitam što se točno podrazumijeva pod tom riječju, što njima zapravo znači riječ *sreća*, jer čini mi se da moj i njihov pojam sreće nemaju isto značenje. A kako mi ta riječ nije sjela, istražio sam njeno značenje u duhu hrvatskog jezika

U korijenu riječi *sretan* je imenica i glagol *susret-susretati*. Susresti nekoga – od toga dolazi riječ *sreća*. Otkrivši to, sjela mi je i riječ *sreća*. Od tada mogu mirno reći, kada me netko upita, sretan sam. U svom životu susrećem divne ljude koje mi Bog stavlja na moj životni put. To je negdje u korijenu riječi *sreća*. I zato je najprikladnije našoj Majci čestitati njen rođendan jednostavno tako što ćemo joj poći u susret kao što to danas mnogi čine diljem naše Domovine, po mnogim svetištima. Poći joj u susret. Biti s njom. I to ne površni susreti nego susreti u kojima smo doista prisutni, u kojima čujemo, čujemo srcem što nam se govori, u kojima do nas dopiru potrebe drugih. To su susreti koji nas doista usrećuju.

Danas smo ovdje došli našoj majci čestitati rođendan i, prije svega, darovati joj nas same, pred njenim srcem, pred njenim pogledom. Ali danas imamo i nekoliko darova kojima ju želimo počastiti. Mislim, prije svega, na naše sestre koje slave pedeset i dvadeset pet godina vjernosti služenja svome Gospodinu. Nije to mala stvar, to je velika stvar, danas posebno. Velika je stvar ustrajati. Sjećam se, bio sam novak, i išli smo u posjet u bolnicu našem bratu koji je umirao. Preostalo mu je još nekoliko dana, zapravo smo otišli po njega. Pored njega bio je još jedan svećenik, redovnik, također pred svojim krajem. Kad su me predstavili kao mladog benediktinskog novaka, kao nadu benediktinaca, on me je upitao: “Reci mi, koja je najvažnija krepost? Što je najvažnije u životu?” Ja sam onako mlad, nadobudan, počeo u svojoj glavi razmišljati koje bi to mogle biti kreposti; možda razboritost, diskretnost... tražeći još k tome latinske izraze za to, ali nisam ih uspijevao naći. Onda me on prekinuo svojim blagim osmijehom. “Ustrajnost. Od svih kreposti najviše nam treba ustrajnost. Što će ti sve što si možda stekao s darovima ako na kraju napustiš Gospodina?”

I čuti te riječi od čovjeka koji je pred samim krajem, doista ostavlja dubok dojam. Nije mala stvar, posebno danas, i nije samo po sebi razumljivo da smo vjerni, da ustrajemo. Možda baš kad smo slabi, kad smo jadni, kad nemamo snage i volje za život, za žrtvu. To je ta krepost strpljivosti, ustrajnosti, nešto što evo danas, u zahvalnosti, želimo predati našoj Majci; godine vjernosti, ustrajnosti, vjernog služenja njenom Sinu. Ima li ljepšeg dara?! Biti vjeran je doista nešto veliko, puno veće nego što nam se možda čini. To nije jednostavno *odraditi*, to ne znači ne pasti.

To *biti vjeran, biti ustrajan* je Božje ime, današnje evanđelje - Emanuel, Bog s nama. U misnim čitanjima spominju se generacije koje Bog prati, jednu za drugom, i malo nam od ovih imena nešto govori. Par njih, velikih kraljeva, patrijarha koji i nisu baš bili bog zna što, ali Bog je ostao vjeran svome narodu i uvijek iznova pozivao na vjernost. Rekao bi Isus: “Budite savršeni kao što je savršen Otac vaš nebeski.” Budite postojani, ustrajni.

Osim ovog dara kojeg prinose jubilarke, među nama je jedna sestra koja će tek položiti svoje doživotne zavjete. Ona će ovdje Kristovoj žrtvi na oltaru pridružiti svoju odluku da ga slijedi do smrti – to ćemo nekoliko puta čuti u liturgijskim tekstovima – *do smrti*. Do kraja. Neće odustati. S tom odlukom ona danas dolazi pred Njega i koga joj boljeg poželjeti u pratnji nego upravo Mariju čiji rođendan danas slavimo.

Marija je savršeno lice Crkve. Savršena Kristova zaručnica, njegova majka. I svima nama je uzor. I toliko je onih koji su nadahnuto pisali o Mariji. Sigurno i vi imate svoje najdraže slike. Meni se posebno svidjela jedna pape Franje koju je donosi u pobudnici *Radost evanđelja*. Predstavlja je kao novu Zvijezdu evangelizacije. Poput nje, gledajući nju, moramo danas ići ususret drugima, ususret Bogu. Na tom mjestu čitamo: “Marija je znala od pećine za životinje, s komadićem kruha i komadićem odjeće i puno ljubavi napraviti dom svome Sinu.” Od pećine za životinje, ljubavlju prije svega znala je pripremiti dom svome Sinu. Papa će to nazvati revolucionarnom snagom nježnosti. Nježnost i milosrđe, kad god gledamo Mariju podsjećamo se, nisu odlike slabih nego jakih. I zato danas preporučamo zagovoru našu sestru, pratimo je molitvom, da upravo tako, poput Marije, cijela, nepodijeljena srca, pođe ususret svome Zaručniku kako bi bila sretna i bez suzdržavanja predala sav svoj život Njemu. Jedan će dokument reći kako je Marija živjela naše zavjete; živjela je hrabra u siromaštvu, spremna u poslušnosti i gostoljubiva u djevičanstvu. Molimo to danas za sve nas, na poseban način za sestru Marinu.

Izbor stabilnosti

U sestrinskoj zajednici u Arbanasima od 25. do 30. kolovoza 2018. godine upriličena je duhovna obnova za srebrene jubilantkinje. Sestrama Splitske provincije pridružile su se sestre Bosansko – hrvatske provincije. Voditelj je bio o. Jeronim Marin, prior benediktinskoga samostana na Čokovcu.

O slavlju 25. godišnjice redovničke vjernosti Bogu i Njegove nama, okupismo se u našoj arbanaškoj zajednici u Zadru na

duhovnoj obnovi nas četiri sestre jubilantkinje i jedan brat. Dođosmo s različitih strana: brat Jeronim Marin s Čokovca,

s. Iva Klarić iz Jajca, s. Mira Blatančić iz Osijeka, s. Filipa Smoljo iz Frankfurta i ja iz Sinja.

Za animaciju ovog benediktinsko franjevačkog druženja u duhovnosti i rekreativnosti bio je zadužen, kako običavamo reći, naš mlađi brat. A mi, sestre Bosansko-hrvatske i Splitske provincije, otvorenosti i promišljanjima dale smo svoj *začin* toj, sada već memoriji predanoj, ugodnoj petodnevnosti. Naše druženje u jednostavnosti i neposrednost plod je poznanstva od mladih redovničkih dana te smo imale osjećaj kao da smo u susretištvu nastavile tamo gdje smo zadnji put stale - u Varešu prigodom obilježavanja desete godišnjice doživotnih zavjeta. Kao nekoć vareška tako je ovoga puta zadarska zajednica imala važnu ulogu u dijeljenju sestrinske blizine i dobrodošlice, baš kao i paška koju smo posjetile na putu prema Lunu.

Program duhovne obnove bio je *rahloga* karaktera te smo svaki dan iznova dogovarali njegovu dinamiku, ne ostavljajući mogućnost da mu drugi uđu u trag, bez da smo to planirali. Konstanta je bila sveta misa sa sestrinskom zajednicom.

Za tematskog susreta brat bi Jeronim sijao sadržaj u manjim dozama. Ostavljao je više prostora nama za dijeljenje iskustva redovničkog života koje je dozrijevalo 25 godina kao i međusobno sestrinsko oslušivanje. Pri tom nas je upoznao i s benediktinskim načinom života u koji smo mogle nakratko ćirnuti za jednog vrlo prijateljskog poslijepodnevnog susreta s Jeronimovom braćom na Čokovcu.

Jeste li znali da oni zavjetuju stabilnost, iliti doživotni boravak u jednoj zajednici? "Svijest da ću do smrti biti vezan uz pojedine ljude bitno utječe na zalaganje oko izgradnje kvalitetnih obiteljskih odnosa", rekao nam je brat Jeronim. Ovo

spominjem jer se nas stabilnost osobito dojmila. Sagledavale smo taj pojam s više strana prenoseći ga iz dana u dan, začinjavajući svaki naš razgovor i rekreaciju. Uveo nas je u propitivanje osobne stabilnosti, u promišljanje o stabilnosti u vjernosti pozivu, povjerenom poslu, izgradnji zajedništva s bližnjima i onima koji to kao da nisu...

U mnoštvu izbora koji nam se nude valja izabrati ono što daje stabilnost, ne umanjuje slobodu i usmjerava prema Bogu. Za nas Bogu posvećene to su zavjeti. S njima smo suzili svoj izbor, ili u biti nismo. Ovisi kako se darivamo. Stvarnost koju živimo polovično ne daje nam ono što je trebala i mogla dati. Mi smo po zavjetima dionice Božjega darivanja, ali i one koje žive duh uzdarja Bogu i čovjeku, podsjetio nas je naš mlađi brat. Ova dinamika traje dvadeset i pet godina redovničkoga ostvarivanja u Bogu. O, kako je to lijepo! O, tako neka bude!

Mi smo s dogovorile da ćemo nastojati njegovati stabilnost a o 50. obljetnici izmijeniti iskustva te nastaviti svoje susretništvo. I opet će biti kao da ga ni prekinule nismo. A ako Gospodin kojoj presiječe ovozemaljsku životnu nit i privede je k sebi ona će nas pratiti iz ostvarene stabilnosti. Milo djetinje a možda i naivno, zar ne? Do 50. obljetnice ili neke druge prigode, kako god, nas četiri pohranile smo u srce novu dozu zajedničkog radosnog smijeha i ozbiljnog razgovora. Masliniku na Lunu ostavljamo pjevanu večernju i neostvoreni dodir s morem, braći i samostanu na Čokovcu čežnju za povratkom i uranjanjem u molitvenu osamu a sestrama koje su nam omogućile duhovnu obnovu, bratu Jeronimu koji ju je vodio i onima koje su nam u te dane bile blizu izričemo svoju zahvalnost.

s. Natanaela Radinović

Obnova zajedništva

Nas devet kolegica uputile smo se 2. rujna u popodnevnim satima s Lovreta na Trpanj, na duhovnu obnovu povodom obilježavanja zlatnog jubileja redovničkog života.

Putovanje do Trpnja prožimalo je sjećanja na dogodovštine iz mladosti, ponajviše iz vremena novicijata, pri čemu smo rado, s poštovanjem i zahvalnošću uprisutnile i našu voditeljicu s. Orestu Spacapan.

Smijeh, sada kao i prije pedeset godina, zauzeo je jednako mjesto.

Vožnja trajektom ostavila je upečatljivu spoznaju ljepote i vrijednosti svega stvorenoga: more, planine, blagi povjetarac, ples oblaka, ljepota sunca, ribice, žamor ljudi... sve pjeva, moli, šapuće o Stvoritelju svega stvorenoga! A onda pristanak u Trpnju. Neke od nas došle su nakon dvadesetpet godina tijekom kojih se štošta promijenilo: uz obnovljeno lice kuće, dočekala su nas i nova lica naših sestara koje su dane našeg boravka obilježile pažnjom i brižnošću da nam ništa „ne usfali“.

A mi? Mi smo svaki dan započinjale molitvom, nastavile darovano vrijeme u zahvalnim razgovorima, molitvi i neposrednim susretima, moleći prosvjetljenje i mudrost odozgor za novi žar u življenju poziva.

Dijelile smo iskustvo redovničkog života u povlaštenom trenutku osame u Trpnju, uz poticajne i bratske riječi fra Krune Kolarića.

Pred Bogom koji je *mir naš* sve smo prebirale i sabirale.

Pri povratku iz Trpnja pohodile smo i našu nebesku majku, Gospu Međugorsku, pa smo i njoj povjerile svoja razmišljanja i zahvale, preporučujući se da nam izmoli zagovor kod svoga sina Isusa. Vrhunac našeg zlatnog jubileja bila je svečana sveta misa na Lovretu na blagdan Male Gospe u zajedništvu sa sestrama čitave Provincije.

Bio je to dan zahvale za sve proživljeno u pet desetljeća kao i za trud sestara koje su na bilo koji način doprinijele da nam taj dan bude svečan i radostan!

Hvala svima!

s. Željka Čeko

Obrana diplomskog rada

Dana 4. srpnja s. Marina Fuštar diplomirala je na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Splitu, Teološko-katehetski studij, polaganjem tezarija i obranom diplomskog rada iz područja Religiozne pedagogije i katehetike, pod naslovom *Komunikacija u nastavi vjeronauka* koji je izradila pod vodstvom prof. dr. sc. Jadranke Garmaz.

Kroz vrijeme studija s. Marina svjedočila je franjevačku jednostavnost, ljudsku pristupačnost, radost redovništva i s ljubavlju pratila izlaganja te odgovorno pristupala ispitima. Upijala je znanje poput *spužve*. Svaki prvi ispitni rok bio je njezin. Radovala se iz dana u dan kada će naučeno moći podijeliti s onima koji joj budu povjereni u njezinom katehetskom poslanju. A na samom diplomskom ispitu, također u prvom roku, njezin zauzet rad potvrdila je profesorica Garmaz izjavom: "Bila je briljantna". Izrekla je to s puno srca i ponosa. A nama prisutnima koje smo došle

podijeliti radost sa s. Marinom bila je velika čast i ponos. Bogu hvala!

s. Marija Perpertua Kaša

Blagdan Preobraženja Gospodnjega

Svaki blagdan našega Gospodina ima posebno značenje. Tako i blagdan Preobraženja Gospodnjega koji smo i ove godine na poseban način proslavili u starodrevnoj crkvi Preobraženja Gospodinova (Transfiguratio Domini) u Dubrovniku. Euharistija je uistinu *brdo preobraženja* gdje susrećemo Boga živoga, gdje slušamo proroke, gdje motrimo što je Gospodin učinio izabranom narodu Izraela i što čini sada u Crkvi, novom Božjem narodu.

Svečano euharistijsko slavlje predslavio je dubrovački biskup mons. Mate Uzinić u suslavlju s gvardijanom Male braće fra Veselkom Grubišićem i mladomisnikom Đakovačko-osječke nadbiskupije don Lukom Ivkovićem koji je navijestio evanđelje pjevanjem. Liturgijsko pjevanje sa sestrama i božjim pukom animirala je prof. Maja Marušić. Biskup je na početku pozdravio okupljene vjernike a sestrama Od Sigurate čestitao blagdan.

U svojoj homiliji biskup je ukazao na značenje preobraženja Gospodinova, posjetio nas je na Kristovu veličinu, na njegovo božanstvo kojim je On htio pobuditi vjeru u učenika. Mi danas njegovi smo učenici, okupljeni na našem *brdu preobraženja*. Isus danas govori nama i želi nas osnažiti i pripremiti da imamo vjere i hrabrosti u teškim životnim trenucima, kao

što je onda pripravio učenike za svoju muku i smrt koja je prethodila uskrsnuću. Ono što su učenici doživjeli na brdu preobraženja bilo je uvod u ono što će se dogoditi u uskrsnuću. U tom događaju i mi vidimo svoju budućnost, vlastitu preobrazbu.

Ukazao je i na duhovnu logiku koja nije logika vladanja nego poniznosti, logika služenja a ne traženja sebe. Potaknuo nas je da svatko od nas u svojoj svakodnevnicu svjedoči tu logiku i pronosi je među braćom i sestrama. U mjeri u kojoj smo preobraženi živjet ćemo po njoj i pomoći drugima da je prihvate. Upravo je trenutak našeg osobnog suočavanja s križem i mukom najviše sličan Isusovom preobraženju na Taboru. Dolazak na euharistijsko slavlje jest približavanje Bogu i naša okrepa da možemo živjeti i svjedočiti Isusovu logiku.

Na kraju misnog slavlja don Luka Ivković je svima podijelio mladomisnički blagoslov. Radosno i svečano ozračje nastavljeno je pred ulazom u crkvu a na samostanskoj terasi večera s biskupom, svećenicima i našim dobročiniteljima.

s. Marislava Samardžić

Iz dnevnika o Africi

*Gospodnja je zemlja i sve na njoj,
svijet i svi koji na njemu žive!*
(Ps 24,1)

Afrika daleko, put dugačak, a Gospodin blizu!

S pomoću Božjom i sviješću o njegovoj blizini, s. Andrea, s. Mirjam i ja krenusmo u popodnevnim satima 16. svibnja 2018. na put prema Africi - ispraćene blagoslovom sestara lovretske zajednice.

Doista, osjetile smo Božji blagoslov i Njegovu blizinu i bez poteškoća stigle na aerodrom u Kigali – Ruanda, gdje su nas čekale naše sestre Mislava i Mirabilis s kojima smo nastavile put do Bukavu. Na putu smo iskusile dobrotu fra Ivica Perića koji raširenih ruku i s velikom ljubavlju prima pod svoj krov na odmor i počinak sve umorne i potrebite. Hvala mu! S velikom radošću susrele smo i s. Katu Karađa, provincijalku Bosansko-hrvatske provincije, koja je bila u tijeku priprema početka misijskog djelovanja svoje Provincije u Ugandi.

Dakle, prva afrička noć bijaše u Ruandi. Osjećaj neopisiv, popraćen znatiželjom: čudan, pomalo zabrinjavajući...

Umor nas je svladao. Zahvalivši Bogu za sretno prijeđeni put, preostalo je tek staviti znak križa na sebe i poći na počinak.

Jutro je.

Treba krenuti dalje do odredišta – Bukavu.

Dana 18. svibnja 2018. stigle smo napokon u naš samostan u Ngubi.

Doček je bio doista srdačan, raspjevan, uz svirku, pjesmu i ples, kako samo one znaju prirediti!

Što reći o Africi? Priroda predivna, *bregi kak ti zagorski* „jen drugom se smiju, jen drugoga išću“.

Zemlja bogata svim vrstama voća i povrća, a ljudi, kao da im je cesta dom u kojem prebivaju: buka, žamor, svi u pokretu... Susret s čovjekom još više govori: osjetiš želju i molbu za onim osnovnim za život.

Djeca pogledom traže, pitaju... Tko si ? Što govoriš? Imaš li mi što dati?

Da, vidiš njihovu težnju i potrebu za nečim boljim, ali njihovo ih siromaštvo ne sprječava na osmijeh uzvratiti širokim osmijehom. Divno!

Potrebe su velike. Siromaštvo i glad u pojedinim naseljima takne srce do bola. Pita se čovjek, je li moguće da živo biće – čovjek može to podnijeti, s tim živjeti? Može li imati potrebnu snagu i nadati se boljem sutra?

Kad sam prvih večeri promatrala nebo i zvijezde, imala sam osjećaj da su bliže nego kod nas. Ponavljala sam stalno „nebo i zvijezde su bliže!“.

Jedne večeri u molitvi pred Presvetim Otajstvom, opet mi je ta misao pala na pamet „nebo i zvijezde su bliže“. Gospodine, Ti si rekao: *ja sam s gladnima, golima, bosima, žednima, tužnima... Ti si s njima, ti si blizu, ti si tu!*

Dao si im veliko bogatstvo, plodnu zemlju, ali mi, mi ljudi učinimo neke ljudi siromašnima, tužnima...

Požrtvovnost naših sestara, predanje Bogu, povjerenje u njegovu milost i providnost, dio su neba ovim najpotrebitijima. Njihova molitva, žrtva, suosjećanje, pomaganje, tješjenje i propovijedanje rađa stotrukim plodom. Naše sestre Kongoanke, pozvane od Gospodina, potaknute primjerom naših misionarki u zajedništvu u Kristovoj Crkvi pravi su melem tolikim patnjama.

S. Andrea i ja, uvijek u pratnji s. Erike, obilazimo naše kuće i upoznajemo se s djelatnošću sestara u školi, vrtiću, bolnici... Čovjek ostane iznenađen i zadivljen disciplinom djece u školi, počevši od najmlađih do maturanata.

U crkvi djeca, mladi, odrasli i stari dostojanstveno već od ranih jutarnjih sati slave Gospodina molitvom, pjesmom, plesom. Nema žamora, nema priče ni guranja... Nevjerojatno: njihov stav i usredotočenost na oltar kao da govori: *tu sam Gospodine, želim s Tobom živjeti ovaj dan! Hvala ti!*

Darovani osmijeh onih malih, dragih crnčića, i naš osmijeh i pozdrav s njima, bila je razmjena darova, ali i zahvala: hvala ti što postojiš, Bog te blagoslovio i čuvao!

A bombon, bombon izaziva još slađi osmijeh: sretniji, zahvalniji – osmijeh koji se pamti!

s. Željka Čeko

JEKA IZ AFRIKE

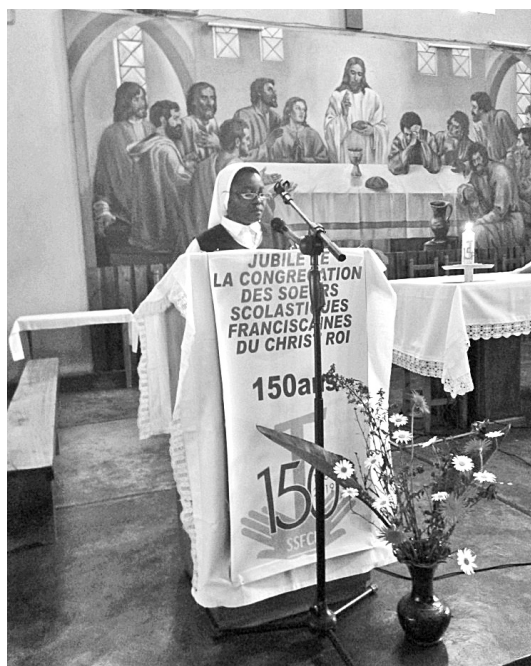
Imamo na čemu biti zahvalne

Poseban je osjećaj biti dio niti koja povezuje dugi niz godina već nekoliko generacija i nastavlja se, a ove godine obilježavamo 150godišnju postojanost Družbe. Neka je blagoslovljen Gospodin Bog naš, koji nas poziva da mu služimo i da ga slavimo svojim životom!

Iako sestre u DR Kongu žive i djeluju na četiri različite lokacije, u subotu, 15. rujna 2018., sve smo se okupile u Luhwinji, prvoj našoj misijskoj postaji, da 'otvorimo jubilarnu godinu.' Osmjesi se nisu mogli izbrojiti, niti radost izmjeriti, što ne čudi kad je toliko mladosti okupljeno na slavlju.

Sutradan, 16. rujna, sa župnikom Gabrielom Buhendwa i još tri svećenika, punom crkvom naroda Božjega, kako starih tako i mladih, i svim sestrama, u 7.30 sati započelo je misno slavlje. Sestre su animirale liturgijske pjesme, predvodile misna čitanja i molitve. Osobito oduševljenje izazvala je s. Mirabilis Višić kad je čitala na *mashi* jeziku.

S. Françoise Balibuno Ciza predstavila je Družbu i posebno pozdravila s. Eriku Dadić, jednu od prvih misionarki koja je dotaknula kongoansko tlo, kao i s. Romanu Baković i s. Blaženku Barun, koje su trenutno u Hrvatskoj. Nakon dva i pol sata molitve, pjesme i zahvaljivanja dragom Bogu na daru života, na svim sestrama koje su nam otvorile put i 'utabale' staze, zadržale smo se s narodom ispred crkve.

Nakon okrjepa i duha i tijela polako smo se vraćale svojim kućama.

Što drugo reći nego zahvaliti dragom Bogu na još jednom susretu i poželjeti da Božji blagoslov dotakne svaku sestru, cijelu našu Družbu!

s. Adriana Galić

Institut Nyantende

Naše sestre djeluju u srednjoj katoličkoj školi u Nyantende, koju vode s. Mislava Prkić i s. Immaculée Mauwa Kasherera. Za veliki uspjeh škole svoj doprinos su dale

i druge sestre naše zajednice: s. Deodata Musimwa Baganda, s. Marie-Louise Kaswera, s. Samuela Šimunović, a ove godine se meni i s. Elisabeth Habamungu Mirindi

pružila prilika da započnemo naše djelovanje i rad u istoj školi.

S obzirom da veliki broj djece pohađa školu, nije uvijek jednostavno odgovoriti potrebama učenika. Ono što me oduševilo jest da su i u ovim otežanim uvjetima rada s prevelikim brojem djece, ravnatelj i profesori uspjeli pokrenuti međuškolsko natjecanje. Djeca se natječu u raznim disciplinama: govorništvu, kviz - opća pitanja iz kulture, umjetnička djela kroz crtanje, poziju, glumu, tradicionalni i moderni ples, kulinarske vještine, pa čak i izbor za miss.

Tijekom školske godine, uz školske i kućne obveze, nakon nastave, djeca bi se sastajala te međusobno organizirala i raspodijelila uloge. Uz vodstvo samo nekoliko profesora više su puta proslavili našu školu. Najveći odjek su napravili na posljednjem natjecanju, ušavši u finale s gradskim školama. Djeca koja su odrasla na selu i koja su pohađala seosku školu, napokon su došla do svoje slave. Ova pobjeda je osobito važna maturantima koji su toliko toga primili u ovoj školi, da su me gotovo rasplakali zahvalom sestrama i svim profesorima, ističući „gdje bi danas bili, da nije njih i njihovih životnih smjernica, cjelokupnog odgoja i obrazovanja“. Zanimljivo mi je bilo čuti kako podržavaju 'strogoću' i disciplinu škole, jer prepoznatljiv je učenik Instituta Nyantende: vrata su mu otvorena, bez obzira na koja će pokucati.

Natjecanje se obično održava nedjeljom, jer tada nema nastave, s početkom u 10 sati i

potraje pa do 18 sati. Nezgodno je za male navijače koji žele gledati natjecanje, spektakl godine, jer im nije lako naći prijevoz, nabaviti ulaznice i uz to imati nešto za jesti i popiti. Ali kako ovdje nema ni kina ni kazališta, a doma ni struje ni TV-a, ovo im je idealna prilika vidjeti nešto novo, zabaviti se, ali i usporediti se s drugim školama. Mnogi steknu nova prijateljstva, i sve je na njihovu i na našu radost. Učenička gorljivost za natjecanjem je gotovo opipljiva. Pobjeda je najveća nagrada i priznanje za sav trud. Ponos im je nenadomjestiv, te ih je tako da unatoč svih muka i troškova teško odbiti i ne dopustiti nastavak natjecanja. Kad uzmete u obzir njihovu monotonu i surovu svakodnevicu i činjenicu da je većini prvi put da gledaju ovakav showu, osmijeh se javi na usnama i sretna sam da sam svjedok njihovog uspjeha. Teatar je to koji će pamtili cijeli život i prepričavati danima!

Preporučujem ih u vaše molitve da i dalje nastave s istim žarom ostvarivati nove pobjede za školu koja ovdje doista život znači.

Svojim dolaskom na natjecanje s. Andrea Nazlić, provincijalna predstojnica i s. Željka Čeko, provincijalna savjetnica, izazvale su veliko oduševljenje. Prisutni su bili i predstavnici vlasti, kao i koordinator svih katoličkih škola. To nam je potvrda da i samom svojom prisutnošću među mladima puno činimo.

Adriana Galić

Ninja

Čujem da europska djeca govore o junaku ili nešto slično Ninda... A kod nas, sličan naziv nosi jedna udaljena kapelanija u šumi, s poviješću napada, silovanja, ostavljenosti i zaboravljenosti. Ove godine 1. srpnja vjernici su slavili 75 godina otkad su prvi put čuli za evanđelje Isusa Krista. I zahvalni Bogu za taj događaj, molili su, pjevali, plesali...

Naravno, bio je prisutan plemenski poglavica: dobar čovjek, praktični katolik i čitač u crkvi, što nije svakodnevni događaj. Puk ove kapelanije ima samo jednu molbu, želju i očekivanje – da njihova Ninja postane župom jer ih stotinjak kilometara dijeli od grada, 35 od sjedišta župe. Jednostavno su odcjepljeni tropskom šumom kroz koju je trenutno onemogućen prolazak, jer je veliki most pukao, a za popravak se čeka već godinu i pol.

Živa je to zajednica, vole svoju crkvu, iako, zbog prevelike udaljenosti i ostavljenosti u selu ima mnoštvo sekti. A sekte cvjetaju tamo gdje vlada bijeda, to je nuđenje spasa na prihvatljiv, suptilan način, gdje poneke usijane glave profitiraju nad bijedom i sirotinjom.

I mi, Školske sestre franjevke, iz tri zajednice, nas šest, bile smo na toj misi, podržavajući tako svojom prisutnošću to malo Božje stado.

s. Mirabilis Višić

Susret s djevojkama u Muhungu

Svake godine tijekom ljetnih praznika organiziramo u našoj zajednici u Bukavu - Muhungu jedan susret, tečaj za djevojke završnih godina srednje škole, a koje pokazuju interes za redovnički život. Ove godine na temu *Vjera, zvanje i razlučivanje* upriličile smo jedno takvo druženje od 3. do 6. srpnja. Sudjelovalo je 18 djevojaka iz deset župa naše nadbiskupije, a dvije djevojke došle su iz biskupije Uvira.

Animator susreta bio je odgajatelj iz franjevačkog samostana u Nyantende. Naravno,

početak i organizacija pripala je odgojiteljici kandidatkinja s. Françoise Balibuno Ciza s cijelom zajednicom u Bukavu - Muhungu, a zadnji dan susreta sastala se s njima i razgovarala povjerenica sestara u Misiji s. Mislava Prkić.

Zahvalne Gospodinu za te mlade, molimo ga da u njima rasplamsa vjeru, te da našoj zajednici pošalje one koji će mu služiti nepodijeljena srca.

s. Mirabilis Višić

Blagoslovljen budi, Gospodaru moj!

Ima u životu ponekad i iznenađenja. Ima i čuda, čuđenja, divljenja. Staneš pa ponoviš tisuću puta: *Blagoslovljen budi, Gospodaru moj!*

U jednom dalekom selu, stotinjak kilometara udaljenom od grada Bukavu, ima obitelj koja u pet trudnoća ima desetero djece! I kakve djece! Njih osmero mlađi su od pet godina. Kao u priči. U stvari i jest priča, al' ona prava, življena, vjerodostojna. Slabi i pothranjeni, ali tu su. Dana 7. i 8. srpnja išle smo vidjeti to čudo, diviti se Gospodinu i moliti dobre ljude da priteknu u pomoć kako bi to 'čudo' moglo živjeti i napredovati. Kad smo ušle u kućicu u kojoj žive nismo mogle prebrojati rupe na zidu i krovu. Djeca leže položena na

slamu, u dronjcima, i traže što jesti... kako preživjeti. Do sada su 'dogurali' zahvaljujući župniku i Caritasu, a sada se vidi da je ta pomoć nedovoljna jer svaki dan treba nahraniti barem trinaest usta, a nikakva prihoda nema budući da su izbjeglice, pa i sama kućica u kojoj stanuju dar je.

Molimo Onoga koji je i sam kao dijete bio izbjeglica, da pomogne svima koji ga slijede u izbjegličkoj životnoj sudbini.

s. Mirabilis Višić

Slavlje u Bukavuu

Za nas ovdje, ispod ekvatora, početak se kolovoza uvijek dočekuje s veseljem, radošću, poslom, i opet, srećom. Ovaj put slavlje smo započele 10. kolovoza ranom jutarnjom misom za vrijeme koje je naših pet sestara juniorki obnovilo svoje redovničke zavjete na jednu godinu.

Uz molitvu Srednjega časa, dvije kandidatkinje Clementine i Rosine započele su vrijeme postulature. Navečer, preko Večernje molitve četiri postulantkinje primljene su u novicijat. To su s. Ernesti Munguoburha, koja uzima redovničko ime s. Clara, zatim s. Francine Rhuhunemungu, s. Gisele Cirhuza i s. Esperance Munguakonkwa. Hvala Gospodinu za sva Njegova dobročinstva, neka štiti i čuva sve one koje poziva u svoju službu.

Sve je to bilo kao preludij velike svečanosti na blagdan svete Klare. Toga dana, tri naše novakinje položile su svoje prve

redovničke zavjete. S. Francoise Ciragane Zihalirwa i s. Teresita Nshobole Mufuluru iz župe Luhwinja, nadbiskupija Bukavu, te s. Veneranda Kavugho iz župe Lukanga, biskupija Butembo-Beni iz Sjevernog Kivua.

Misu smo slavile u velikoj kapeli isusovačkog kolegija. Predvodio ju je don Emile Mushosho, biskupov izaslanik, zajedno s 13 svećenika od kojih 7 franjevaca. Misa je bila vrlo svečana. U ogromnoj kapeli odlične akustike, crkveni zbor koji je uzveličao našu molitvu došao je iz jedne kapelarije naše župe. I izvanredno su se uživali u ugođaj, a odavno se kaže da tko

pjeva dvaput moli. U liturgiji i pjesmama koristili smo šest jezika tako da se svatko mogao snaći. Roditelji i rodbina sestara bili su s nama, zadovoljni i ujedinjeni u molitvi da ih Gospodin podrži u njihovoj odluci.

Poslije mise priredile smo objed za sve uzvanike u dvorištu naše zajednice u Ngubi koje smo prekrili ceradama, ukrasili cvijećem i nakitima tako da je bilo vrlo ugodno ozračje. Kao i uvijek sav posao pripreme, kuhanja, posluživanja bio je na nama, a mi

smo s radošću vršile zadano. Gospodinu hvala za naše mlade sestre. Molimo za njih da budu vjerne obećanomu i da budu pravi Kristovi svjedoci.

Sad nas je u Misiji 27 sestara, a sestre juniorke su u najvećem broju kojeg smo u ovom podneblju dosad imale. Bogu hvala i slava!

s. Mirabilis Višić

Redovnički koraci

Jedna od narodnih poslovice kaže: *I najdalji put počinje s prvim korakom.* Željeni cilj počinje se ostvarivati i postajati realnim u odlučnosti, riziku i hrabrosti jednog početka. I to je ljepota života: sanjati i koračati. I svaki novi korak nosi u sebi onaj upravo prošli i sve one prije prošle, ali i nove korake koji su pred nama, jer smisao ovog sadašnjeg koraka je upravo u onima što su pred nama. Možda bismo mogli i reći - živjeti je koračati.

Radost životnog hoda živjele smo i posvijestile sebi o blagdanu sv. Klare. Za nas sestre

u Kongu upravo taj, nama svima dragi i milosni blagdan, je kao trenutak susreta prošlosti, sadašnjosti i budućnosti. Prelazeći iz jedne etape redovničkog odgoja u drugu ostvarujemo upravo taj susret osobne prošlosti prijeđenog puta, sadašnjosti ulaska u novu etapu, dionicu hoda, i budućnosti koja jedina daje smisao i prošlosti i sadašnjosti – ići što bliže i bliže iza Krista u našoj redovničkoj zajednici. Uz svetkovinu ove *mudre i vrsne žene* mi smo imale milost i ove godine živjeti ulazak u novicijat, polaganje prvih redovničkih zavjeta i obnovu redovničkih zavjeta. I svaka od njih imala je priliku biti

ona *ispred* koja kao da *mlađoj sestri* govori: *Moguće je, nastavi hodati, ustraj!* Istovremeno je mogla biti i *iza svoje starije sestre* i diviti joj se u njezinom napredovanju. U tom hodu svaka je živjela svoj trenutak, svoj korak, svoje *sada* sa zahvalnošću, divljenjem i predanjem. Prelaženjem iz jedne redovničke etape u drugu svaka u sebi nosi san puta i cilja *biti svjedok Božje milosrdne ljubavi kao Njemu u potpunosti posvećena osoba*. Mistični san, cilj koji dolazi od Boga i nazire se ponekad kao kroz maglu, ali i hrabrost i odlučnost učiniti još jedan novi ljudski korak. Usuditi se koračati.

Gledati kako se Božja milost prelijeva preko naših postulantkinja koje su novicijatom ušle u našu redovničku obitelj,

preko novakinja koje su se Bogu posvetile cijelim svojim bićem i juniorki koje odlučno obnavljaju svoju posvetu i svoje DA Bogu, ispunja nas sve radošću i divljenjem. Njihova radost i zahvalnost su zasigurno poticaj onima koje su još *iza*, koje su u prvim koracima ovoga svetog puta. Njihova ljubav i predanje su nama koje smo *ispred*, i možda se i umorile od hoda, osvježenje i prilika da u prisjećanju pijemo ponovno na izvorima koji život daje nama samima.

Hvala dragom Bogu što im je u srce urezao san, i hvala njima što su se odlučile koračati i činiti san stvarnošću.

s. Samuela Šimunović

Svetost svakidašnjeg života

Prema onoj Apostolovoj *Budite sveti jer ja sam svet* (Pt 1,16) svi smo pozvani na življenu svetosti što nije nedostižan ideal kako nam potvrđuju sveci. Crkva u Kongu, posebno u našoj nadbiskupiji Bukavu u posljednje je vrijeme obilježena preispitivanjem procesa proglašenja sluge Božjeg biskupa Christophu Munzehirwe blaženim. Biskup je ubijen u središtu samog grada Bukavu dana 29. listopada 1996. godine zbog svojeg svjedočanstva vjere i svesrdnog zalaganja za istinu.

Životno svjedočanstvo ovoga našega biskupa mučenika u narodu jača vjeru u Boga i želju za istinskim zalaganjem za pravednije odnose u društvu. Po njegovu primjeru dobro i sveto budi se i osnažuje u srcima vjernika. Velika je to milost koja u nama raspiruje želju za što skorijim proglašenjem biskupa blaženikom. Vjerujemo da će taj događaj oživjeti i ojačati cijelu našu Crkvu.

Svjedoci smo zahtjevnosti ovog procesa. Traži puno kako materijalnih tako i duhovnih ulaganja. Jasno nam je da nije lako ni živjeti svetost, ali niti biti priznatim i proglašenim svetim. Koliko li je samo običnih i anonimnih svetaca s kojima živimo, ili koji su živjeli a nisu i niti će biti kanonizirani. Svetost njihova života prepoznatljiva je samo Božjim očima premda njihova dobrota nosi naše društvo i nadjačava zlo individualizma i materijalizma.

Želja mi je podijeliti s vama barem dvije slike *svetog* u našem gradu punom kontrasta bogatog i siromašnog, poganskog i svetog.

Svakodnevno susrećemo sitne i pogurene žene koje prenose teret za trgovce od luke do središnje gradske tržnice. Tako i po sat-dva pješačeći, nose vreće avokada, brašna, kupusa, krumpira i drugih namirnica te ugljena za domaćinstvo. One su sitne, neuhranjene dok

vreće teže od 50 do 70 kg a znaju biti i teže - obremenjene njihovim egzistencijalnim strahom. Na kraju svog puta kao plaću dobit će kilogram brašna, ili novac u vrijednosti jednog ili dva dolara. I one su sretne jer taj dan će poslije ponovnog i dugog hoda do kuće donijeti ili nešto hrane ili koji novčić u obitelj.

One su nosačice tereta bez obzira na vremenske prilike. Kad pada kiša prekrivaju ga iskidanim komadima najlona, a hodajući kroz sklisko blato, koraci im bivaju još teži jer mogu pasti ili u njega upasti. Ni sunačni dani ništa ne olakšavaju, jer prašina učini svoje. Kakogod bilo, one hode zgrčene i pogleda uprtog u tlo; ne prose, ne pitaju da ih prevezete, da im pomognete nositi, da ih zamijenite... Pitam se u čemu leži snaga naizgled krhkim i slabašnim ženama koje nose teret teži od sebe samih. Vjerojatno nada da će taj dan donijeti nešto svojoj obitelji. Ljubav za obitelj daje snagu za podnošenje nepodnošljivoga. Ljubav čini čuda – ne, nije to samo fraza – već život. Svete su to žene čija žrtva nosi naš grad. One su naši zagovornici na zemlji.

Druga priča govori o centru u našem gradu za djecu s posebnim potrebama, *Heri kwetu* (*Sreća je kod nas*, u kojemu su smještene djeca slijepa, gluhočujni, nepokretna ili polupokretna. Svi se oni međusobno pomažu. Gluhočujni su oči za slijepu i noge za nepokretne, dok su ovi za njih usta i uši. Živi se za drugog, od drugog i s drugim. Svatko treba onog drugoga, i pomažući drugom pomaže i sebi samom. Savršena komunikacija u odnosima. Kad ste s njima na euharistijskom slavlju imate osjećaj da se silazak Duha Svetoga događa upravo u toj dvorani, a ne “u Jeruzalemu pedeseti dan poslije uskrsnuća”.

Papa Franjo nas svojom apostolskom pobudnicom *Gaudete et exsultate* poziva na življenje radosti i sreće što su znakovi svetosti u našim *običnim* životima. U našem natjecateljskom društvu kada se teži biti prvi, poseban u bilo kojem poslu - mali čovjek živi radost života. Ljubav ga potiče i daje snage za velika djela. Sveto je to i Bogu milo.

s. Samuela Šimunović

NAŠI POKOJNICI

Sestre naše Družbe

- S. M. Veronika Barba**, živjela 84 godine, u Družbi 63 godine
preminula 22. lipnja 2018., Kloštar Ivanić
- S. M. Anuncijata Martić**, živjela 92 godine, u Družbi 69 godina
preminula 26. lipnja 2018., Kloštar Ivanić
- S. M. Iva Strožič**, živjela 83 godine, u Družbi 53 godine
preminula 25. srpnja 2018., Mengeš
- S. M. Stanislaus Wulkowicz**, živjela 91 godinu, u Družbi 28 godina
preminula 9. kolovoza 2018., Lemont

Rodbina sestara

- Ana Dovranić**, majka s. Većenege, preminula 17. lipnja 2018.
- Mijo Gelo**, brat s. Milene, preminuo 20. srpnja 2018.
- Jakov Žaknić**, brat s. Estere, preminuo 2. kolovoza 2018.
- Nediljko Šućur**, brat s. Anizije, preminuo 6. rujna 2018.

Zahvala

Drage sestre,

Ja sam uskrsnuće i život: tko u mene vjeruje, ako i umre, živjet će (Iv 11,25).

U svoje ime, i u ime svoje obitelji zahvaljujem svim sestrama koje su bile prisutne na sprovodu moga brata Mije, kao i svima onima koje su izrazile sućut usmeno ili pismeno. Hvala za molitve izrečene za moga brata.

Pokoj vječni daruj mu Gospodine!

Zahvalna s. Milena Gelo

PRILOZI

Zajedno s mladima donosimo evanđelje svima

Poruka pape Franje za Svjetski dan misijâ 2018.

Dragi mladi,

želim zajedno s vama razmišljati o poslanju koje nam je Krist povjerio. U svom obraćanju vama obraćam se ujedno svim kršćanima koji u Crkvi žive avanturu svog života kao djeca Božja. Ono što mi leži na srcu reći svima, dok se obraćam vama, je sigurnost da kršćanska vjera ostaje trajno mlada kada je otvorena poslanju koje nam Krist povjerava. “Misijski žar je znak životnosti vjere” (Redemptoris missio, 2), pisao je sveti Ivan Pavao II., papa koji je pokazao tako veliku ljubav i veoma se posvećivao mladima.

Sinoda koja će se održati u Rimu sljedećeg listopada, mjeseca posvećenog misijama, pruža nam priliku bolje razumjeti, u svjetlu vjere, ono što Gospodin Isus želi reći vama mladima, i preko vas, svim kršćanskim zajednicama.

Život je misija

Svaki muškarac i svaka žena je jedna misija i to je razlog zbog kojeg smo ovdje na zemlji. Biti privučeni i poslani su dva pokreta koja naše srce, pogotovo kad je čovjek mlad, osjeća kao unutarnje sile ljubavi koje su obećanje za budućnost i tjeraju nas naprijed kroz život. Nitko tako kao mladi ne osjeća prodornu snagu života i njegov čar. Radosno živjeti našu odgovornost za svijet veliki je izazov. Dobro poznajem svjetla i sjene mladosti; kada se prisjetim svoje mladosti i svoje obitelji, sjećam se koliko je bila snažna moja nada u bolju budućnost. Činjenica da na ovome svijetu nismo po vlastitom izboru daje nam naslutiti da postoji inicijativa koja nam prethodi i daje nam postojati. Svaki od nas je pozvan razmišljati o ovoj činjenici: “Ja sam jedna misija na ovoj zemlji i upravo zbog toga i jesam na ovome svijetu” (Evangelii gaudium, 273).

Naviještamo vam Isusa Krista

Naviještajući ono što je besplatno primila (Mt 10,8; Dj 3,6), Crkva može s vama mladima dijeliti put i istinu koji vode smislu našeg života na ovoj zemlji. Isus Krist, koji je umro i uskrsnuo za nas, apelira na našu slobodu i potiče nas da tražimo, otkrivamo i navješćujemo taj istinski i puni smisao, tu poruku istine i ispunjenja. Dragi mladi, ne bojte se Krista i njegove Crkve! U njoj se nalazi blago koje ispunjava život radošću. To vam govorim iz vlastitog iskustva: zahvaljujući vjeri pronašao sam siguran temelj svojih snova i snagu da ih ostvarim. Vidio sam mnoge patnje i siromaštva koji izobličuju lica mnoge naše braće i sestara. A ipak, za one koji su s Isusom, zlo je poticaj da sve više ljube. Mnogi muškarci i žene, i mnogi mladi ljudi, velikodušno su se darivali, katkad čak do mučeništva, iz ljubavi

prema evanđelju u služenju svojoj braći i sestrama. Isusov nas križ uči božanskoj logici prikazivanja sebe samih za žrtvu (usp. 1 Kor 1,17-25) kao navještaj evanđelja za život svijeta (usp. Iv 3,16). Biti zapaljen Kristovom ljubavlju znači izgarati od tog plamena, rasti u razumijevanju po njegovoj svjetlosti i biti obuzet toplinom njegove ljubavi (2 Kor 5,14). U školi svetaca koji nas otvaraju širokim Božjim obzorjima, pozivam vas da nikad ne prestanete pitati: “Što bi Krist učinio da je na mome mjestu?”

Prenositi vjeru sve do nakraj zemlje

I vi ste, mladi, krštenjem postali živi udovi Crkve; zajedno smo primili poslanje donositi evanđelje svima. Vi ste na pragu života. Rast u milosti vjere koja nam je darovana sakramentima Crkve uranja nas u veliku rijeku svjedokâ koja, iz naraštaja u naraštaj, omogućuje da mudrost i iskustvo starijih postanu svjedočanstvo i ohrabrenje onima koji se otvaraju budućnosti. Mladi su, pak, svojim mladalaštvom i poletnošću potpora i nada onima koji se približavaju kraju svoga putovanja. U zajedništvu različitih životnih dobi, poslanje Crkve gradi mostove među različitim naraštajima; naša vjera u Boga i ljubav prema bližnjemu izvor su dubokog jedinstva.

To se prenošenje vjere, srce poslanja Crkve, događa dakle po “zaraznosti” ljubavi, gdje radost i zanos postaju izraz iznova pronađenog smisla i punine života. Širenje vjere “po privlačnosti” zahtijeva srce koje je otvoreno ljubavi i koje ljubav širi. Ljubavi se ne mogu postavljati granice: ljubav je jaka kao smrt (usp. Pj 8,6). A to širenje rađa susret, svjedočanstvo, naviještanje. Rađa također zajedništvo u djelatnoj ljubavi sa svima onima koji su daleko od vjere, koji su ravnodušni, pa čak i neprijateljski nastrojeni prema njoj. Ljudske, kulturne i vjerske sredine, kojima su još uvijek Isusovo evanđelje i sakramentalna prisutnost Crkve nepoznati, predstavljaju krajnje periferije, “krajve svijeta” na koje su, još od Isusova uskrsnuća, njegovi učenici poslani sa sigurnošću da je Gospodin uvijek s njima (usp. Mt 28,20; Dj 1,8). U tome se sastoji ono što nazivamo *missio ad gentes*. Najopustošenija periferija svijeta potrebna Krista je ona gdje je čovjek ravnodušan prema vjeri ili čak očituje mržnju prema punini života u Bogu. Svako materijalno i duhovno siromaštvo, svaki oblik diskriminacije protiv naše braće i sestara uvijek je posljedica odbacivanja Boga i njegove ljubavi.

Krajevi svijeta, dragi mladi, danas su za vas veoma relativni i do njih je sve lakše “doploviti”. Digitalni svijet – društvene mreže koje su toliko rasprostranjene i dostupne – briše granice, uklanja udaljenosti i smanjuje razlike. Sve izgleda nadohvat ruke, sve tako blizu i neposredno. Međutim, bez iskrenog darivanja naših života, možemo imati bezbroj kontakata, a opet nikad ne biti uronjeni u istinsko zajedništvo života. Sudjelovati u poslanju do nakraj zemlje zahtijeva sebedarje u pozivu koje nam je dao on koji nas je postavio na ovaj svijet (usp. Lk 9,23-25). Usudio bih se reći da je za mlade koji žele slijediti Krista ključno tražiti i prionuti uz svoj poziv.

Svjedočiti ljubav

Zahvaljujem svim crkvenim stvarnostima koje vam omogućuju osobni susret sa živim Kristom u njegovoj Crkvi: župama, udruženjima, pokretima, redovničkim zajednicama i različitim izrazima misijske službe. Upravo su u misijskom volonterskom radu toliki mladi pronašli način služenja najmanjoj našoj braći i sestrama (usp. Mt 25,40), promičući ljudsko

dostojanstvo te svjedočeći radost ljubavi i pripadnosti Kristu. Ova crkvena iskustva pomažu mladima da odgoj i obrazovanje koje stječu ne služe samo postizanju uspjeha u vlastitoj struci, već također razvijanju i jačanju darova koje su primili od Boga kako bi bolje služili drugima. Ti hvalevrijedni oblici povremene misijske službe plodonosni su početak i, putem razlučivanja zvanja, mogu vam pomoći da se odlučite potpuno darivati kao misionari.

Papinska misijska djela rođena su iz srca mladih kao sredstvo potpore naviještanju evanđelja svim narodima i pridonose duhovnom i kulturnom rastu svih onih koji žedaju za Istinom. Molitve i materijalna pomoć, koju se velikodušno dariva i razdjeljuju preko Papinskih misijskih dijela, pomažu Svetoj Stolici da osigura da oni kojima se pomažu u njihovim osobnim potrebama zauzvrat mogu davati svjedočanstvo za evanđelje u okolnostima svakodnevnog života. Nitko nije toliko siromašan da ne može dati ono što ima, ali ponajprije ono što jest. Sviđa mi se podsjetiti na poziv koji sam uputio mladim Čileancima: "Nikad nemoj misliti da nemaš ništa za podariti ili da nikome nisi potreban. Mnogima si potreban, razmisli o tome. Neka svatko od vas razmišlja o ovome u svom srcu: mnogi me ljudi trebaju!" (Susret s mladima, Svetište u Maipuu, 17. siječnja 2018.).

Dragi mladi, idućeg listopada, mjeseca posvećenog misijama, u kojem će se održati Sinoda koja je posvećena vama, pružit će se još jedna prilika da uzmognemo postati učenici misionari, koji sa sve većim žarom ljube Isusa i njegovo poslanje, sve do nakraj zemlje. Uzdignimo molitvu Mariji, Kraljici apostola, svetom Franji Ksaverskom, svetoj Tereziji od Djeteta Isusa i blaženom Paolu Mannu da nas svojim zagovorom prate na našem životnom putu.

Iz Vatikana, 20. svibnja 2018., svetkovina Duhova

Jadnik vapi, a Gospodin ga čuje

Poruka Svetoga Oca Franje za 2. svjetski dan siromaha, 18. studenoga 2018.

1. "Jadnik vapi, a Gospodin ga čuje" (Ps 34,7). Riječi psalmiste postaju također naše kada smo pozvani susresti se s različitim oblicima patnje i marginaliziranosti u kojima žive mnogi muškarci i žene koje smo navikli općenito nazivati "siromasima". Piscu tih redaka nije tuđa ta patnja. Naprotiv, on ima izravno iskustvo siromaštva, a ipak ga pretvara u pjesmu hvale i zahvaljivanja Gospodinu. Ovaj Psalam omogućuje i nama, uronjenima u tolike oblike siromaštva, da shvatimo tko su pravi siromasi na koje smo pozvani upraviti svoj pogled kako bi čuli njihov vapaj i prepoznali njihove potrebe.

Poručuje nam se, prije svega, da Gospodin sluša siromahe koji uzdižu svoj vapaj njemu i da je dobar prema onima koji, srca shrvana žalošću, usamljenošću i isključenošću, u njemu traže utočište. Gospodin sluša one čije je dostojanstvo pogaženo a, usprkos tome, imaju snage uzdići svoj pogled k nebu da prime svjetlost i utjehu. On sluša one koji su progonjeni u ime lažne pravde, potlačeni politikama nedostojnima tog imena i zastrašivani nasiljem. Pa ipak, oni znaju da imaju u Bogu svojega Spasitelja. Ono što izlazi na vidjelo iz ove molitve je prije svega osjećaj napuštenosti i povjerenja u Oca koji sluša i prihvaća. Tragom tih riječi možemo bolje razumjeti ono što je Isus proglasio blaženstvom: "Blago siromasima duhom: njihovo je kraljevstvo nebesko!" (Mt 5,3).

To je iskustvo jedinstveno i po mnogočemu nezasluženo i nemoguće do kraja izraziti, a ipak osjećamo želju da ga drugima prenesemo, prije svega onima koji su kao psalmist siromašni, odbačeni i marginalizirani. Nitko se ne smije osjetiti isključenim iz Očeve ljubavi, osobito u svijetu koji često stavlja bogatstvo kao primarni cilj i navodi čovjeka da se zatvara u sebe samog.

2. U Psalmu 34 koriste se tri glagola koji opisuju stav siromašnog čovjeka i njegov odnos s Bogom. Prvi je “vapiti”. Stanje siromaštva ne može se izraziti jednom riječju, već postaje vapaj koji prodire kroz nebesa i dopire do Boga. Što siromahov vapaj izražava ako ne njegovu patnju i samoću, njegov očaj i nadu? Možemo se zapitati: kako to da vapaj koji se uzdiže sve do Božjeg lica ne uspijeva doprijeti do naših ušiju i ostavlja nas ravnodušnima i neosjetljivima? Na dan kao što je ovaj pozvani smo izvršiti ozbiljan ispit savjesti kako bismo razumjeli jesmo li uistinu sposobni čuti siromahe.

Ono što nam je potrebno da prepoznamo njihov glas je tišina slušanja. Ako mi sami previše govorimo, nećemo ih uspjati čuti. Bojim se da često mnoge inicijative, premda hvalevrijedne i nužne, više imaju za cilj da se svidimo sebi samima nego da doista čujemo vapaj siromaha. U tom slučaju, kad se razlegne vapaj siromaha, reakcija je neprimjerena i nismo u mogućnosti suosjećati s njihovim stanjem. Toliko smo zarobljeni u kulturi koja nas obvezuje da se divimo svom liku u zrcalu i previše sebi ugađamo da smatramo da je gesta altruizma dovoljna da sebe zadovoljimo, a da se izravno ne kompromitiramo.

3. Drugi glagol je “odgovoriti”. Gospodin, kaže psalmist, ne samo da čuje vapaj siromaha, već i odgovara. Njegov odgovor, kao što potvrđuje čitava povijest spasenja, je dioništvo, ispunjeno ljubavlju, u stanju siromašnih. Bilo je tako kad je Abraham izrazio Bogu želju za potomstvom, iako su on i njegova žena Sara bili u poodmaklim godinama i nisu imali djece (usp. Post 15,1-6). Dogodilo se to i kada je Mojsiju, preko gorućega grma koji nije izgarao, objavljeno Božje ime i poslanje da oslobodi narod iz Egipta (usp. Izl 3,1-15). I taj je odgovor potvrđivan tijekom čitava putovanja Izraelskog naroda u pustinji: kada su ga morili glad i žeđ (usp. Izl 16,1-6; 17,1-7) i kad je zapao u najveću bijedu, to jest nevjernost savezu i idolopoklonstvo (usp. Izl 32,1-14).

Božji odgovor siromahu uvijek je spasonosni zahvat koji ima za cilj ozdravljenje rana na tijelu i duši, vraćanje pravde i pružanje pomoći siromahu da započne živjeti dostojanstvenim životom. Božji odgovor također je apel kako bi svi koji vjeruju u njega mogli činiti isto u svojim ljudskim granicama. Svjetski dan siromaha želi biti mali odgovor koji čitava Crkva diljem svijeta upućuje svima onima koji su pogođeni nekom vrstom siromaštva i siromasima u svim krajevima da ne misle da je njihov vapaj ostao neuslišan. Vjerojatno je to poput kapi vode u pustinji siromaštva; ipak to može biti znak zajedništva za one koji su u potrebi, da bi mogli osjetiti aktivnu prisutnost brata ili sestre. Siromasi ne trebaju da mi to činimo preko drugih, već da se osobno uključimo kao oni koji čuju njihov vapaj. Brižna skrb vjernika za njih ne može se ograničiti na neki oblik pomoći – premda je ona u početku nužna i izraz brižnosti –, već zahtijeva “pažnju punu ljubavi” (Apostolska pobudnica *Evangelii gaudium*, 199) koja poštuje osobu kao takvu i traži njezino dobro.

4. Treći je glagol “osloboditi”. Siromah iz Biblije živi sa sigurnošću da Bog intervenira u njihovu korist da bi im vratio izgubljeno dostojanstvo. Siromaštvo nije nastalo samo od sebe, već je plod egoizma, oholosti, gramzivosti i nepravde. Ta su zla drevna koliko i čovjek, ali su također grijesi čije posljedice trpe mnogi nevini, što dovodi do dramatičnih društvenih posljedica. Božje oslobađajuće djelo je čin spasenja prema onima koji su mu iskazali

svoju žalost i tjeskobu. Okove se siromaštva razbija snagom Božjeg zahvata. U mnogim se psalmima opisuje i veliča ovu povijest spasenja koja nalazi svoj odraz u osobnom životu siromašnih: “Jer nije prezreo ni zaboravio muku jadnika, i nije sakrio lice svoje od njega; kad ga je zazvao, on ga je čuo” (Ps 22,25). Sposobnost dana čovjeku da može kontemplirati Božje lice znak je njegova prijateljstva, njegove blizine i njegova spasenja. “Jer si na moju bijedu pogledao, pomogao u tjeskobi duši mojoj [...] noge si mi na prostran put izveo” (Ps 31,8-9). Ponuditi siromahu “prostran put” znači osloboditi ga od “zamke ptičarske” (usp. Ps 91,3), izbaviti ga iz zamke postavljene na njegovu putu, kako bi njegov korak bio hitar i lak a njegov pogled na život ispunjen spokojem. Božje spasenje poprima oblik ruke koja se pruža siromahu, koja nudi gostoprimstvo, pruža zaštitu i omogućuje mu da iskusi prijateljstvo koje mu je potrebno. Polazeći od ove konkretne i opipljive blizine započinje istinski put oslobođenja. “Svi kršćanski vjernici i sve zajednice pozvani su biti Božje oruđe za oslobođenje i promicanje siromašnih, tako da se oni mogu potpuno uključiti u društvo. To pretpostavlja da moramo biti pažljivi i čuti vapaj siromašnoga i priteći mu u pomoć” (Apost. pob. *Evangelii gaudium*, 187).

5. Obuzme me ganuće kad vidim kako se mnogi siromašni poistovjećuju s Bartimejem iz Markova Evanđelja (usp. 10,46-52). Slijepi prosjak Bartimej “sjedio je kraj puta” (r. 46) i čuvši da prolazi Isus “stane vikati” i zazivati “Sina Davidova” da mu se smiluje (usp. r. 47). “Mnogi ga ušutkivahu, ali on još jače vikaše” (r. 48). Božji Sin je čuo njegov vapaj: “Što hoćeš da ti učinim?” Slijepac mu reče: “Učitelju moj, da progledam” (r. 51). Ovaj tekst iz Evanđelja zorno pokazuje ono što se u Psalmu najavljuje kao obećanje. Bartimej je siromah lišen temeljnih sposobnosti kao što su vid i sposobnost da se uzdržava svojim radom. Koliki putovi i danas dovode do raznih oblika nesigurnosti! Nedostatak temeljnih sredstava za život, marginaliziranost kad osoba više nije u punoj radnoj snazi, razni oblici društvenog ropstva, usprkos napredcima koje je postiglo čovječanstvo... Koliki siromasi danas poput Bartimeja sjede kraj ceste i traže smisao svog postojanja! Koliki se pitaju zašto su se našli na dnu i kako od toga stanja pobjeći! Čekaju da im netko pristupi i kaže: “Ustani! Zove te!” (r. 49).

Nažalost, često se događa suprotno: siromasima se upućuju riječi prijekora i poziva ih se da šute i trpe. Ti su glasovi neskladni, često uvjetovani strahom od siromaha, koje se smatra ne samo siromašnima nego i ljudima koji donose nesigurnost i nestabilnost, odvojenima od svakodnevnih navika i, prema tome, osobama koje treba odbaciti i skloniti od očiju javnosti. Teži se tome da se stvori distancu između njih i nas, ne shvaćajući da se time udaljavamo od Gospodina Isusa, koji ne odbacuje siromahe, nego ih poziva sebi i tješi ih. Kako su samo prikladne riječi proroka koji se odnose na način života vjernika: “Kidati okove nepravedne, razvezivat' spone jarmene, puštati na slobodu potlačene, slomiti sve jarmove; podijeliti kruh svoj s gladnima, uvesti pod krov svoj beskućnike, odjenuti onog koga vidiš gola” (Iz 58,6-7). Djela poput ovih omogućuju oproštenje grijeha (usp. 1 Pt 4,8), utirati put pravdi te da, jednom kad mi budemo ti koji budu vapili Gospodinu, on odgovori i kaže: Evo me! (usp. Iz 58,9).

6. Siromasi su prvi kojima je dano prepoznati Božju prisutnost i svjedočiti njegovu blizinu u vlastitom životu. Bog ostaje vjeran svojem obećanju, ni u tamnoj noći ne uskraćuje toplinu svoje ljubavi i svoje utjehe. No, da bi se nadvladalo mučno stanje siromaštva nužno je da siromasi osjete prisutnost braće i sestara koji se brinu za njih i koji im otvaraju vrata svog srca i života i daju im osjećati se kao prijatelji i članovi obitelji. Samo na taj način možemo

otkriti “spasenjsku snagu koja je na djelu u njihovim životima” i “staviti ih u središte života Crkve” (Apost. pob. Evangelii gaudium, 198).

Na ovaj Svjetski dan pozvani smo provesti u djelo riječi iz Psalma: “Siromasi će jesti i nasitit će se” (Ps 22,27). Znamo da se u Jeruzalemu, nakon žrtvenog obreda, održavala gozba. Upravo je to iskustvo prošle godine obogatio Prvi svjetski dan siromaha u mnogim biskupijama. Mnogi su našli toplinu doma, radost blagdanskog stola i solidarnost onih koji su blagovali s njima na jednostavan i bratski način. Volio bih da se i ove godine, a i ubuduće, ovaj Dan slavi u duhu radosti zbog ponovno otkrivene sposobnosti za zajedništvo. Moliti se zajedno kao zajednica i dijeliti nedjeljni obrok je iskustvo koje nas podsjeća na najraniju kršćansku zajednicu, koju evanđelist Luka opisuje u svoj njezinoj originalnosti i jednostavnosti: “Bijahu postojani u nauku apostolskom, u zajedništvu, lomljenju kruha i molitvama. [...] Svi koji prigriše vjeru bijahu združeni i sve im bijaše zajedničko. Sva bi imanja i dobra prodali i porazdijelili svima kako bi tko trebao” (Dj 2,42.44-45).

7. Nebrojene su inicijative koje kršćanska zajednica poduzima kako bi pokazala znak blizine i utjehe pred mnogim oblicima siromaštva koje imamo priliku vidjeti. Često suradnja s drugim stvarnostima, koja nije potaknuta vjerom već ljudskom solidarnošću, omogućuju pružiti pomoć koju sami ne bismo mogli realizirati. Prepoznavanje da je u golemom svijetu siromaštva naša sposobnost djelovanja ograničena, slaba i nedostatna dovodi nas do toga da pružamo ruke prema drugima, kako bi se uzajamnom suradnjom mogao na djelotvorniji način postići cilj. Nadahnjujemo se vjerom i imperativom ljubavi, ali znamo prepoznati i druge oblike pomoći i solidarnosti koji se, djelomično, odlikuju istim ciljevima, ne zane-marujući pritom ono što nam je vlastito, a to je voditi sve Bogu i svetosti. Dijalog između različitih oblika iskustava i poniznost u pružanju naše suradnje, ne tražeći da mi imamo glavnu ulogu, prikladan je i potpuno evanđeoski odgovor koji možemo dati.

U služenju siromašnima nema mjesta borbi za prvo mjesto. Namjesto toga moramo s poniznošću prepoznati da je Duh taj koji traži od nas djela koja su znak Božjeg odgovora i blizine. Kad pronađemo način da se približimo siromašnima, znamo da prvo mjesto pripada Njemu, koji je otvorio naše oči i naše srce obraćenju. Siromasi ne trebaju protagoniste, već ljubav koja se zna sakriti i zaboraviti dobro koje je učinila. Pravi protagonisti su Gospodin i siromasi. Onaj koji želi služiti je oruđe u Božjim rukama kojim Bog daje prepoznati svoju prisutnost i spasenje. Na to podsjeća sveti Pavao kad piše kršćanima u Korintu koji su se natjecali među sobom oko karizmi tražeći one najuglednije: “Ne može oko reći ruci: ‘Ne trebam te’, ili pak glava nogama: ‘Ne trebam vas’” (1 Kor 12,21). Apostol iznosi važno opažanje kad primjećuje da su dijelovi tijela koji izgledaju slabiji najpotrebniji (usp. r. 22); i da oni “koje smatramo nečasnijima, okružujemo većom čašću. I s nepristojnima se pristojnije postupa, a pristojni toga ne trebaju” (rr. 23-24). Tako, dok Pavao daje zajednici temeljnu pouku o karizmama, on je ujedno uči evanđeoskom stavu prema njezinim najslabijim i najpotrebitijim članovima. Kristovi se učenici moraju kloniti osjećaja prezira ili pijetizma prema siromašnima; oni su, naprotiv, pozvani iskazivati im čast, davati im prvenstvo, uvjereni da su stvarna prisutnost Isusa među nama. “Zaista, kažem vam, što god učiniste jednomu od ove moje najmanje braće, meni učiniste!” (Mt 25,40).

8. Ovdje možemo shvatiti koliko je naš način života dalek načinu na koji živi svijet koji uzvisuje, povodi se i oponaša one koji imaju moć i bogatstvo, dok marginalizira siromašne i smatra ih otpadom i sramotom. Riječi apostola Pavla su poziv pružiti punu solidarnost, u duhu evanđelja, slabijima i manje nadarenim članovima Kristova tijela: “I ako trpi jedan

ud, trpe zajedno svi udovi; ako li se slavi jedan ud, raduju se zajedno svi udovi” (1 Kor 12,26). Slično tome, u Poslanici Rimljanima, on nas potiče: “Radujte se s radosnima, plačite sa zaplakanima! Budite istomišljenici među sobom! Neka vas ne zanosi što je visoko, nego privlači što je ponizno” (12,15-16). Ovo je poziv Kristova učenika; ideal kojem moramo neprestano težiti je da u nama “bude isto mišljenje kao i u Kristu Isusu” (Fil 2,5).

9. Riječ nade je prirodni epilog kojem vjera usmjerava. Često su siromašni ti koji dovode u krizu našu ravnodušnost koja je duboko povezana sa shvaćanjem života koji je previše imanentan i povezan sa sadašnjošću. Vapaj siromaha ujedno je vapaj nade kojim očituje sigurnost da će biti oslobođen. Ova se nada temelji na ljubavi Boga koji ne napušta one koji svoje pouzdanje stavljaju u njega (usp. Rim 8,31-39). Kao što piše sveta Terezija Avilska u Putu k savršenstvu: “Siromaštvo je dobro koje u sebi sadrži sva dobra svijeta. Jamči nam veliki posjed. Time hoću reći da nas čini gospodarima svih zemaljskih dobara, jer nas navodi da ih preziremo” (2,5). U mjeri u kojoj možemo raspoznati pravo dobro postajemo bogati pred Bogom i mudri pred samima sobom i drugima. Tomu je zaista tako: u mjeri u kojoj uspijevamo davati bogatstvu njegov pravi smisao i značenje rastemo u čovječstvu i postajemo sposobni dijeliti.

10. Pozivam braću biskupe, svećenike i osobito đakone, na koje su položene ruke za služenje siromašnima (Dj 6,1-7), kao i Bogu posvećene osobe i vjernike laike – muškarce i žene – koji u župama, udrugama i crkvenim pokretima čine opipljivim odgovor Crkve na vapaj siromašnih, da žive ovaj Svjetski dan kao poseban trenutak nove evangelizacije. Siromasi nas evangeliziraju, pomažući nam svakodnevno otkrivati ljepotu evanđelja. Nemojmo propustiti ovu milosnu prigodu. Svi smo pozvani osjetiti da smo dužnici prema siromašnima, jer se, kad pružamo ruke jedni drugima, ostvaruje spasenjski susret koji jača našu vjeru, čini našu ljubav djelotvornom i osposobljava našu nadu da i dalje sigurna kroči putom prema Gospodinu koji dolazi.

Iz Vatikana, 13. lipnja 2018.

Liturgijski spomen sv. Antuna Padovanskog

Izdaje:

Provincijalat Provincije Presvetoga Srca Isusova
školskih sestara franjevačka Krista Kralja
21000 Split, Lovretska 9
Tel.: 021/ 319-805
Faks: 021/ 319-358

E-mail:

ssf.odjeci@gmail.com
skolske-sestre-franjevke@st.ht.hr

web:

skolske-sestre-franjevke.hr

Odgovara:

s. Andrea Nazlić

Uredništvo:

s. Karolina Bašić
s. Diana Dolić
s. Natanaela Radinović
s. Mirjana Puljiz

Naslovnica:

s. Karolina Bašić

Oblikovanje:

Silvio Družević

Tisak:

Jafra-print d.o.o.

